

Bruselj, 30. januar 2026
(OR. en)

5848/26

JAI 124
FRONT 23
RELEX 120
ASILE 11
MIGR 30
CRIMORG 28
COSI 19
ENFOPOL 25
COMIX 29
CH
IS
LI
NO

SPREMNI DOPIS

Pošiljatelj:	za generalno sekretarko Evropske komisije: direktorica Martine DEPREZ
Datum prejema:	30. januar 2026
Prejemnik:	Thérèse BLANCHET, generalna sekretarka Sveta Evropske unije
Št. dok. Kom.:	COM(2026) 45 final
Zadeva:	SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU Evropska strategija za upravljanje azila in migracij

Delegacije prejmejo priloženi dokument COM(2026) 45 final.

Priloga: COM(2026) 45 final

Bruselj, 29.1.2026
COM(2026) 45 final

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

Evropska strategija za upravljanje azila in migracij

1. UVOD

Uresničevanje ciljev na področju migracij je in bo še naprej politična prednostna naloga. Državljeni in državljanke pričakujejo pravično in odločno migracijsko in azilno politiko, ki bo učinkovito upravljala migracije in ostala zvesta evropskim vrednotam.

Evropska unija na podlagi stalnega napredka v zadnjih letih zdaj odpira novo poglavje. Komisija in države članice tesno sodelujejo, da bi **zmanjšale nedovoljene migracije in izboljšale upravljanje migracij**. Kombinacija reform, uvedenih s paktom o migracijah in azilu (v nadaljnjem besedilu: pakt), ki vzpostavlja ravnovesje med solidarnostjo in odgovornostjo, odločne migracijske diplomacije ter učinkovitega operativnega sodelovanja v Uniji in zunaj nje že kaže rezultate, zlasti s postopnim zmanjševanjem nezakonitih prihodov od leta 2023 ⁽¹⁾.

Pristop EU k upravljanju migracij je nujen za izpolnitev pričakovanih državljanek in državljanov, EU pa mora pokazati, da je sposobna **preprečiti nedovoljene migracije** in razbiti dejavnosti kriminalnih tihotapskih mrež, **zaščititi ljudi**, ki bežijo pred vojno in preganjanjem, ter **spodbujati talente**, da pridejo v EU in tako povečajo konkurenčnost našega gospodarstva.

Večina migrantov, ki nezakonito prihajajo v Unijo in v njej prebivajo, ni upravičena do nobene oblike zaščite in nima pravice do prebivanja ⁽²⁾. Poleg tega le približno četrtnina tistih, ki nimajo pravice do prebivanja, dejansko zapusti Unijo ⁽³⁾. **Ne sme biti tolerance do zlorabe sistema**, zasnovanega za zagotavljanje zaščite tistim, ki jo resnično potrebujejo. Te nefunkcionalne razmere so ustvarile vrzeli za trajno nezakonito prebivanje v Uniji – kar ima daljnosežne posledice za izobraževanje, stanovanja in lokalne storitve – in s tem spodkopavajo zaupanje javnosti v sposobnost Evrope, da upravlja migracije in oblikuje svojo migracijsko politiko na podlagi evropskih interesov. Vplivajo tudi na zmožnost Evrope, da privabi dodatno delovno silo, ki jo naša gospodarstva in trgi dela nujno potrebujejo. Poleg tega je uporaba migracij kot orožja s strani Belorusije in Rusije od leta 2021 dodatno zapletla migracijsko in varnostno okolje Unije ter ustvarila nove oblike hibridnih groženj, pri katerih se migracije uporabljajo v politične namene.

90 % ljudi, ki nezakonito vstopajo v EU, to počne z uporabo storitev kriminalnih združb in **tihotapskih mrež** ⁽⁴⁾, ki ogrožajo življenje ljudi v puščavi in na morju, jih v iskanju dobička oropajo dostojanstva in kršijo temeljne pravice. Tihotapljenje migrantov spodbuja kriminalni sistem, ki ustvarja socialne napetosti in negotovost vzdolž migracijskih poti. Čeprav je iskanje boljšega življenja v Evropski uniji morda upravičeno, pa morajo osebe, ki niso upravičene do zaščite, to storiti zakonito z uporabo ustreznih zakonitih poti. Vsako preprečeno tihotapsko potovanje potencialno pomeni rešeno življenje.

EU ostaja zavezana temu, da nudi **zaščito ljudem, ki bežijo pred vojno in preganjanjem**. Priznanje zaščite tistim, ki jo potrebujejo, je obveznost v skladu s pravom Unije in mednarodnim pravom. Evropa sama zagotavlja zaščito velikemu številu beguncev,

⁽¹⁾ Število nezakonitih prehodov meje v EU se stalno zmanjšuje, pri čemer se je skupno število leta 2025 zmanjšalo za 26 %, potem ko se je leta 2024 na vseh glavnih poteh v Unijo zmanjšalo za 38 %. Tudi prošenje za mednarodno zaščito velja podoben trend zmanjševanja (–21 %).

⁽²⁾ Po podatkih Eurostata je stopnja ugodno rešenih prošenj za azil za leto 2024 znašala 51,4 %, medtem ko se je v prvi polovici leta 2025 znižala na malo več kot 33 %, v tretjem četrtletju 2025 pa se je povečala na 42,8 %.

⁽³⁾ Letno poročilo o azilu in migracijah (2025), po podatkih Eurostata za obdobje od 1. julija 2024 do 30. junija 2025; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:52025DC0795>.

⁽⁴⁾ <https://www.europol.europa.eu/crime-areas/migrant-smuggling>.

diplomacija in finančna podpora Unije pa na mednarodni ravni pomagata zaščititi prosilce za azil in begunce, ki jih gostijo tretje države.

Podpora EU Ukrajincem in Ukrajinkam je najnovejši zgovoren primer dolgotrajne tradicije, ki se je postopoma razvijala skozi čas. Evropske državljanke in državljani so odprli svoje domove beguncem in begunkam, ki bežijo pred rusko vojno agresijo proti Ukrajini ⁽⁵⁾, ki je povzročila največje razseljevanje v Evropi po drugi svetovni vojni, saj je v Uniji ostalo več kot štiri milijone razseljenih oseb. Zagotavljanje začasne zaščite Ukrajincem in Ukrajinkam ostaja prednostna naloga Unije in držav članic, prav tako pa tudi podpora pri njihovi vrnitvi domov, da bodo pomagali pri obnovi svoje države, ko bodo razmere to dopuščale, na podlagi usklajenega in postopnega pristopa. Poleg tega je med letoma 2015 in 2024 status zaščite v EU poleg upravičencev do začasne zaščite prejelo približno 3,9 milijona prosilcev za azil. Samo v letu 2024 je zaščito prejelo približno 438 000 prosilcev za azil ⁽⁶⁾.

Vendar zlorabe azilnih sistemov držav članic spodkopavajo njihovo **zmožnost zagotavljanja zaščite in ustreznega sprejema tistim, ki jo potrebujejo**, ter zagotavljanja programov **vključevanja** migrantom, ki imajo pravico do prebivanja v Uniji. Poleg tega te zlorabe tudi ogrožajo schengensko območje, saj nedovoljeno sekundarno gibanje spodkopava samo idejo o prostem gibanju brez notranjih meja. Pakt prenavlja evropski migracijski in azilni sistem, saj zagotavlja večji nadzor nad nedovoljenimi migracijami, poenostavlja pravila in postopke na področju azila, krepi odpornost in pripravljenost ter uvaja instrumente, namenjene obvladovanju morebitnih prihodnjih kriz.

Preprečevanje nedovoljenih migracij, zaščita ljudi, ki bežijo pred vojno in pregonanjem, ter spodbujanje mobilnosti talentov so v skupnem interesu EU in njenih partnerjev. Čeprav si Unija še naprej prizadeva za izboljšanje svojih sistemov za upravljanje migracij, je ključ do njenega uspeha v **dobrem sodelovanju s partnerskimi državami zunaj EU**. Konec koncev se nobena država ne more sama spopasti z izzivi tega svetovnega pojava in vsi partnerji bi morali odigrati svojo vlogo v pristopu celotne poti. Čeprav evropska migracijska politika še naprej temelji na trdnem notranjem okviru, bi se morala v prihodnje bolj osredotočiti na sodelovanje s partnerskimi državami. Komisija bo v sodelovanju z državami članicami v okviru pristopa Ekipe Evropa podvojila svoja prizadevanja v tej smeri.

Unija ostaja **privlačna destinacija za turiste, študente, raziskovalce in delavce**, saj več kot 90 % državljanov tretjih držav v EU prihaja zakonito in nadzorovano. To je prispevalo k našim gospodarstvom in družbam ter oblikovalo našo kulturo. Leta 2024 je v EU zakonito prišlo 1,7 milijona ljudi zaradi dela in študija ⁽⁷⁾. Nedavna digitalizacija na področju upravljanja meja in vizumske politike EU izboljšuje izkušnje potnikov s skrajšanjem čakalnih dob in racionalizacijo postopkov, hkrati pa ohranja najvišje varnostne standarde.

EU je odprta, globalno povezana celina, ki se zaradi staranja in zmanjševanja delovno aktivnega prebivalstva danes sooča s pomanjkanjem delovne sile in spretnosti v številnih sektorjih. Da bi Unija še naprej gospodarsko rasla ter spodbujala konkurenčnost in odprto strateško avtonomijo, mora postati globalni magnet za **privabljanje in ohranjanje talentov**. V ta namen bi morale Unija in njene države članice odpraviti ozka grla, ki

⁽⁵⁾ [Začasna zaščita oseb, ki bežijo iz Ukrajine – mesečni statistični podatki – Pojasnjeni statistični podatki – Eurostat.](#)

⁽⁶⁾ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/interactive-publications/migration-2025#international-protection>; prve tri države izvora so Sirija, Afganistan in Venezuela.

⁽⁷⁾ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Residence_permits_%E2%80%93_statistics_on_authorisations_to_reside_and_work.

upočasnjujejo naše sisteme, tudi v zvezi z obravnavo vizumskih vlog in priznavanjem kvalifikacij, ter okrepi strateško sodelovanje s partnerji, da bi olajšale dostop talentov do Unije in držav članic, spodbujale prihod študentov, raziskovalcev in delavcev na vseh ravneh spretnosti ter čim bolj povečale človeški potencial vseh, ki so že tukaj.

Dolgoročnejša perspektiva bi morala upoštevati tudi sedanji **tehnološki razvoj**, ki odpira nove, še neizkoriščene priložnosti za učinkovitejše in varnejše migracijske postopke. Cilj strategije je izkoristiti potencial digitalizacije in umetne inteligence na področju migracij in azila, da bi državam članicam zagotovili sodobna, varna in učinkovita orodja za izboljšanje kakovosti, doslednosti in pravočasnosti odločanja ter povečali varnost, hkrati pa izboljšali storitve za ljudi.

Ta strategija je bila razvita v skladu z uredbo o upravljanju azila in migracij ⁽⁸⁾ ter temelji na **nacionalnih strategijah**, ki so jih države članice ⁽⁹⁾ predložile v skladu z navedeno uredbo ⁽¹⁰⁾, in upošteva stališča, ki so jih izrazili Evropski parlament ⁽¹¹⁾, države članice in različni deležniki, vključno s strokovnim znanjem agencij EU. Njen cilj je oblikovati vizijo evropske migracijske in azilne politike, ki bo krepila kohezijo EU, iskala inovativne poti naprej ter utrdila regionalno in svetovno vlogo EU v naslednjih petih letih. Ukrepi iz te strategije temeljijo na spoštovanju temeljnih pravic v skladu z Listino in v celoti spoštujejo naše mednarodne obveznosti.

Za doseganje glavnih ciljev te strategije – preprečevanje nedovoljenih migracij, zaščita ljudi v stiski in privabljanje talentov v EU – bi si morala Unija prizadevati za naslednjih pet prednostnih nalog:

2. KREPITEV MIGRACIJSKE DIPLOMACIJE

Na podlagi oprijemljivih rezultatov zadnjih let se mora Unija v naslednjih petih letih osredotočiti na nadaljnje preprečevanje, da bi ljudje tvegali življenje na nevarnih potovanjih, **ohranjanje zmanjšanja števila nezakonitih prihodov** v EU ter zmanjšanje pritiska na azilne in migracijske sisteme s podpiranjem izvajanja reform, uvedenih s paktom, in spodbujanjem spoštovanja temeljnih pravic migrantov in beguncev na svetovni ravni.

Sedanja prizadevanja, da bi Unijo opremili s sodobnim, pravičnim in učinkovitim sistemom upravljanja migracij in azilnim sistemom, mora spremljati učinkovita

⁽⁸⁾ Člen 8 Uredbe (EU) 2024/1351 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o upravljanju azila in migracij, spremembi uredb (EU) 2021/1147 in (EU) 2021/1060 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 604/2013; ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1351/oj>.

⁽⁹⁾ 25 držav članic je Komisiji predložilo svoje nacionalne strategije; Danske obveznost predložitve nacionalne strategije ne zavezuje, Madžarska pa je sporočila, da je ne bo predložila.

⁽¹⁰⁾ Člen 7 uredbe o upravljanju azila in migracij.

⁽¹¹⁾ Predstavitev Odbora za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve 4. decembra 2025.

migracijska diplomacija, ki spodbuja interese Unije in ostaja zvesta evropskim vrednotam. Temeljiti mora na načelu, da je upravljanje migracij skupna odgovornost, pri čemer imajo svojo vlogo vsi akterji vzdolž migracijskih poti. V naslednjih petih letih bo to načelo usmerjalo ukrepe Unije pri krepitvi obstoječih celovitih partnerstev in vzpostavljanju novih s ključnimi državami izvora in tranzita migracij, pa tudi z glavnimi državami gostiteljicami beguncev, krepitvi zaupanja z našimi partnerji ter spodbujanju vloge EU kot osrednjega akterja v svetovni razpravi in prizadevanjih za upravljanje migracij. Unija še naprej oblikuje odnose s tretjimi državami na področju zadev, povezanih z migracijami, **pri čemer promovira svoje vrednote in interese** ter sodeluje s partnerji pri obvladovanju pritiskov, povezanih z migracijami, na vzajemno koristen način, saj je v našem skupnem interesu, da sodelujemo pri odzivanju na ta skupni izziv.

Migracijska diplomacija bi morala biti **celovita** ter bi morala prispevati k boljšemu preprečevanju in nadzoru nedovoljenih odhodov, razbitju mrež za tihotapljenje migrantov in odpravljanju temeljnih vzrokov migracij, zagotavljanju zaščite blizu kraja izvora ter ponujanju preselitve in drugih dopolnilnih poti ljudem, ki potrebujejo zaščito. Prav tako bi morala zagotoviti hitro in učinkovito vračanje in ponovni sprejem lastnih državljanov, ki nimajo pravice do prebivanja v Uniji, po drugi strani pa pomagati privabiti delavce, študente in raziskovalce s spretnostmi in talenti, ki bi podpirali evropsko konkurenčnost, hkrati pa prispevati h gospodarskemu razvoju držav izvora.

Ta **načela se že odražajo v partnerstvih**, ki jih je EU v zadnjih letih vzpostavila s tretjimi državami, zlasti Egiptom, Jordanijo, Mavretanijo in Tunizijo. So tudi sestavni del pakta za Sredozemlje ⁽¹²⁾, ki spodbuja partnerski pristop celotne poti k migracijam kot del splošne celovite strategije, ki krepi naše odnose z našimi partnericami iz južnega sosledstva. Unija bi morala še naprej spodbujati ta pristop, saj ponuja dodatno stabilnost in resnične priložnosti ter zagotavlja sodelovanje med EU in partnericami na različnih poteh pri učinkovitem upravljanju migracij, ki temelji na pravicah.

Pomembno je, da si EU in njene države članice prizadevajo za odločno migracijsko diplomacijo s krepitvijo **povezav z drugimi politikami ter uporabo vzvodov in spodbud** v skladu s pozivi Evropskega sveta ⁽¹³⁾ v zadnjih letih. Nabor orodij, ki so na voljo Uniji, vključuje vizumsko politiko prek mehanizma iz člena 25a vizumskega zakonika in mehanizma za zadržanje izvzetja iz vizumske obveznosti ter trgovino prek nedavno dogovorjene revizije uredbe o splošni shemi preferencialov, ki bo omogočila začasen preklic trgovinskih preferencialov v primeru nesodelovanja na področju ponovnega sprejema. Ta nabor orodij bi bilo treba razširiti tudi na zunanje financiranje, kot je Komisija predlagala v uredbi o Globalni Evropi za naslednji večletni finančni okvir 2028–2034. Kombinirati bi ga bilo treba z dvostranskimi orodji, vzvodi in spodbudami držav članic EU, ki bi jih bilo treba uporabiti v podporo skupnim ukrepom EU. Komisija in visoki predstavnik bosta preučila morebitne nove spodbude in vzvode tudi na drugih področjih politike, da bi spodbujala interes EU in ustvarila nove priložnosti za mednarodno sodelovanje.

Unija bo še naprej dejavno sodelovala v ustreznih večstranskih forumih, da bi vzpostavila zanesljiva partnerstva in **izboljšala globalno upravljanje migracij**. To vključuje Mednarodni forum za pregled migracij v okviru Globalnega dogovora Združenih narodov o varnih, urejenih in zakonitih migracijah, ki se pričakuje maja 2026, ter nadaljnjo podporo izvajanju globalnega dogovora o beguncih. Sodelovala bo tudi s **Svetom Evrope** pri

⁽¹²⁾ Skupno sporočilo Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Pakt za Sredozemlje – Eno morje, en pakt, ena prihodnost; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52025JC0026>.

⁽¹³⁾ Evropski svet, 20. marec 2025, Sklepi, odstavek 25, EUCO 1/25.

reševanju sedanjih izzivov, ki jih predstavljajo nedovoljene migracije in tihotapljenje migrantov ⁽¹⁴⁾. Komisija bo prispevala k potekajočemu razmisleku Sveta Evrope v okviru pobude, ki se je začela na neformalni ministrski konferenci 10. decembra 2025, o uporabi Evropske konvencije o človekovih pravicah, pri čemer bo v celoti upoštevala cilja varstva pravic in zagotavljanja varnosti.

Da bi odpravile **temeljne vzroke** za nedovoljene migracije, si bodo Unija in njene države članice še naprej prizadevale za odpravo svetovne revščine, spodbujanje gospodarskega razvoja ter krepitev miru in varnosti, zlasti z nadaljnjo podporo sistemu Združenih narodov, dejavnim sodelovanjem pri sedanjih reformah, kadar je to ustrezno, in prizadevanjem za zagotavljanje potrebne podpore ob doslej največjih vrzelih v virih v skladu z interesi EU.

Pristop celotne poti in poglobitev sodelovanja s sosledstvom EU

Komisija bo še naprej spodbujala **pristop celotne poti** za reševanje večplastnih izzivov mešanih migracijskih gibanj ekonomskih migrantov in oseb, ki iščejo zaščito, ter podpirala tretje države pri krepitvi njihovih sistemov migracij, upravljanja meja, azila in vračanja, tudi za krepitev njihovih zmogljivosti za zagotavljanje ustreznih rešitev za sprejem in zaščito prosilcev za azil in beguncev, pri čemer se bo osredotočala predvsem na države, ki so blizu krajev izvora migrantov. Ukrepi bodo prilagojeni posameznim okoliščinam in lahko vključujejo prizadevanja za boj proti tihotapljenju migrantov in trgovini z ljudmi, upravljanje meja, registracijo, zagotavljanje zaščite in krepitev sistemov zagotavljanja storitev, ki vključujejo gostiteljske skupnosti, pa tudi upravljanje zakonitih poti ter zagotavljanje hitrega, varnega in dostojnega vračanja in ponovnega sprejema ter trajnostne reintegracije.

Stalno tesno sodelovanje z mednarodnimi organizacijami, kot so Visoki komisariat Združenih narodov za begunce (UNHCR), Mednarodna organizacija za migracije (IOM) in druge ustrezne mednarodne vladne organizacije, bo ključnega pomena za podporo pristopu celotne poti, da bi zadostili potrebam okrepljenega mednarodnega delovanja EU. Komisija namerava podpreti inovativne načine za spodbujanje varnih prostorov za zaščito prosilcev za azil in beguncev bližje njihovim državam izvora, pomoč pri preprečevanju nevarnih potovanj, ki bi povzročila izgubo življenj vzdolž poti, ter podporo programom prostovoljnega vračanja in ponovnega vključevanja iz tretjih držav v države izvora. Pristop celotne poti bi lahko vključeval morebitno vzpostavitev ali okrepitev obstoječih ⁽¹⁵⁾ **večnamenskih centrov** vzdolž glavnih migracijskih poti v dogovoru z zadevno tretjo državo in v sodelovanju z mednarodnimi organizacijami.

Pri upravljanju migracij bi morale sodelovati tudi države kandidatke in potencialne kandidatke za članstvo v EU. Vzpostavitev učinkovitih sistemov za upravljanje azila in migracij ter uskladitev politik na področju migracij, vizumov in upravljanja meja s politikami EU sta nujna predpogoja za pristop k Uniji. EU bi morala zlasti ohraniti tesno sodelovanje in podpirati **partnerice širitve** s poudarkom na krepitvi upravljanja meja, boju proti tihotapljenju migrantov in trgovini z ljudmi, podpiranju usklajevanja s pravnim redom EU na področju migracijske, azilne in vizumske politike ter krepitvi ponovnega sprejema in vračanja. Agencija Evropske unije za azil (EUAA), Evropska agencija za mejno in obalno stražo (Frontex) ter Europol bodo še naprej podpirali partnerice in sodelovali z njimi. Akcijski načrt EU za Zahodni Balkan je že prispeval k znatnemu

⁽¹⁴⁾ [Migracijski izzivi: Ministri in ministrice Sveta Evrope pozvali k politični izjavi o pravicah – portal.](#)

⁽¹⁵⁾ Na primer v okviru programa za zaščito, vračanje in reintegracijo migrantov za podsaharsko Afriko (MPRR-SSA); https://international-partnerships.ec.europa.eu/policies/programming/projects/migrant-protection-return-and-reintegration-programme-sub-saharan-africa-mpr-r-ssa_en?prefLang=sl.

zmanjšanju števila nezakonitih prehodov meje na zahodnobalkanski poti, zato bi se moralo sodelovanje v tem okviru nadaljevati.

Preprečevanje nevarnih potovanj in reševanje življenj

Tihotapljenje migrantov je grozljivo, pogosto nadnacionalno kaznivo dejanje, ki izkorišča ljudi ter ogroža njihovo življenje in dostojanstvo za gospodarsko korist kriminalnih mrež ali ki ga uporabljajo državni akterji, da bi ogrozili varnost Unije. Spodkopava naš sistem upravljanja migracij in ogroža zaščito naših zunanjih meja. O tem, kdo prihaja v Unijo in v kakšnih okoliščinah, morajo odločati EU in njene države članice, ne pa kriminalne organizacije.

Da bi razbili poslovni model tihotapcev ter preprečili nedovoljene odhode in smrtne žrtve, si mora EU še naprej prizadevati za krepitev zmogljivosti naših partneric za **nadzor in upravljanje meja ob vstopu in izstopu** ter za uporabo njihovih zmogljivosti za iskanje in reševanje, da bi čim bolj zmanjšali incidente in zaščitili ljudi pred resnimi tveganji. Čim zgodnejše je posredovanje na poti, tem večje so možnosti za preprečevanje incidentov in smrti. Nedavne pobude EU so privedle do učinkovitejšega preprečevanja nevarnih potovanj.

Za učinkovit odziv si mora EU prizadevati tudi za krepitev mednarodnega sodelovanja, da bi **svetovno zavezništvo za boj proti tihotapljenju migrantov** postalo trden in dolgoročen okvir sodelovanja, ki združuje deležnike za preprečevanje tihotapljenja migrantov, odzivanje nanj in ustvarjanje varnih alternativ nezakonitemu priseljevanju.

Druga mednarodna konferenca svetovnega zavezništva, ki je potekala 10. decembra 2025 in je temeljila na prvih dveh letih njegovega izvajanja, je utrla pot vzpostavitvi **strukturiranega sodelovanja**, ki bi ustrezalo višjim ambicijam Unije. Partnerji, ki so potrdili skupno izjavo⁽¹⁶⁾, so se zavezali sklopu skupnih načel, zavezanosti in odgovornosti za okrepitev mednarodnega sodelovanja pri skupnem in globalnem boju proti tihotapljenju migrantov s pristopom celotne poti in v duhu deljene odgovornosti. Letna srečanja visokih uradnikov bodo usmerjala nadaljnje delo za izvajanje prednostnih nalog ter spodbujanje večje skladnosti in skupnega načrtovanja, ministrske konference pa bodo zagotovile trajno politično vodstvo. To bo okrepilo usklajevanje in povečalo učinek različnih regionalnih in tematskih pobud (npr. procesi v Budimpešti, Kartumu, Niameyu, Pragi in Rabatu, Eurofront in El Pacto z Latinsko Ameriko in Karibi) ter skupine G7 in dela, ki sta ga opravila UNODC in Svet Evrope, da bi dodatno racionalizirali ukrepe in spodbudili sinergije.

Tihotapske mreže zlorabljajo digitalne platforme, kriptosredstva in druge tehnologije za promocijo svojih nezakonitih dejavnosti, spodbujanje svojih operacij in prikrievanje nezakonitih dobičkov. Ena od prednostnih nalog svetovnega zavezništva bo boj proti **digitalnemu tihotapljenju** ter okrepitev sodelovanja z digitalnimi platformami in ponudniki tehnologij. Hkrati moramo tehnologijo uporabljati v našo korist, tako da organom preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj zagotovimo nova orodja in tehnologije, vključno z analitičnimi zmogljivostmi, ki temeljijo na umetni inteligenci, za obdelavo in povezovanje obsežnih naborov podatkov, da bodo lahko ti organi vedno korak pred tihotapci. V ta namen bo Europol, ki je bil nedavno okrepljen s Centrom za boj proti tihotapljenju migrantov⁽¹⁷⁾, okrepil svoje operativne dejavnosti v boju proti spletnemu odtisu tihotapcev migrantov. Komisija bo tudi poglobila strateško partnerstvo z Urdom Združenih narodov za droge in kriminal (UNODC), da bi s pristopom sledenja denarju obravnavala spletno razsežnost tihotapljenja migrantov in

⁽¹⁶⁾ https://home-affairs.ec.europa.eu/document/download/54b4208d-d928-4177-aac3-c70c4f6b2745_en?filename=Global%20Alliance%20Joint%20Declaration_final.pdf.

⁽¹⁷⁾ [IP 25 2229 EN.pdf](#).

prekinila nezakonite finančne tokove. To zahteva uporabo finančnoobveščevalnih podatkov in varno izmenjavo informacij za identifikacijo kriminalnih akterjev na vseh ravneh. Poleg tega lahko naj sodobnejše storitve digitalne identifikacije in zaupanja olajšajo uporabo novih ukrepov za boj proti goljufijam in kraji identitete ter podprejo digitalizacijo in avtomatizacijo mejnih kontrol.

Uporaba **komercialnih prevoznih sredstev**, predvsem po zraku, je zdaj uveljavljen način delovanja mrež za tihotapljenje migrantov, ki migrante pripeljejo v tretje države, ki so blizu EU ali mejijo nanjo, od koder migranti nato poskušajo nezakonito vstopiti v EU. EU bo na podlagi uspešnih rezultatov, doseženih z naborom orodij ⁽¹⁸⁾ za obravnavanje teh dejavnosti, sodelovala s ključnimi deležniki pri nadaljnjem ukrepanju na podlagi delovnega dokumenta Mednarodne organizacije civilnega letalstva (ICAO) ⁽¹⁹⁾, da bi razvili skupne pristope in preučili skupne ukrepe, ki bi jih lahko podprle ključne partnerske države in deležniki v letalstvu, tudi v okviru ICAO.

EU bo v okviru prizadevanj, da bi države vzdolž migracijskih poti opremila s potrebnimi orodji za upravljanje migracij in boj proti tihotapljenju migrantov, podpirala partnerice pri krepitvi potrebnih zmogljivosti za **okrepitev odzivov pravosodnih organov in organov preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj** ter vzpostavila trdne kanale za sodelovanje, tudi prek skupnih preiskovalnih skupin. Cilj teh prizadevanj bo zagotoviti učinkovitejše odkrivanje, preiskovanje in pregon tihotapskih mrež. Nazadnje bi to moralo privedi do večjega števila uspešnih pregonov in smiselnih sankcij, zaradi česar bi tihotapljenje migrantov postalo bolj tvegano, kompleksnejša in manj dobičkonosna kriminalna dejavnost. EU bi morala imeti možnost, da se opre na mrežo partnerjev, ki se borijo proti tihotapljenju migrantov vzdolž poti, da bi pridobila obveščevalne podatke in informacije o migracijskih tokovih v realnem času, s čimer bi državam vzdolž poti pomagala, da bodo pripravljene. Komisija bo ob usklajevanju z državami članicami sodelovala z Interpolom, Europolom, Eurojustom, Frontexom in ključnimi mednarodnimi organizacijami, pri čemer se bo opirala tudi na podporo evropske mreže uradnikov za zvezo za priseljevanje.

Pri tihotapljenju migrantov je velik izziv to, da storilci kaznivih dejanj, ki organizirajo in izvajajo te dejavnosti, pogosto prebivajo zunaj EU in so zato zunaj pristojnosti držav članic. Vzporedno s predlogom za okrepitev pravnega okvira EU za preprečevanje pomoči pri nedovoljenih migracijah ⁽²⁰⁾, o katerem razpravljata Evropski parlament in Svet, EU razvija **nov režim sankcij** proti tihotapcem migrantov in trgovcem z ljudmi, zlasti kriminalnim akterjem visoke vrednosti, da bi zamrznila njihovo premoženje, jim odvzela dobiček in omejila njihovo zmožnost vstopa v EU, ti ukrepi pa se v celoti dopolnjujejo s kazensko pravnimi ukrepi.

Strateška in celovita partnerstva EU z Egiptom, Jordanijo in Tunizijo, migracijsko partnerstvo z Mavretanijo ter okrepljeno sodelovanje s ključnimi partnericami, vključno z Libanom, Marokom, Senegalom in Turčijo, so prispevali k znatnemu zmanjšanju števila nezakonitih prehodov na vzhodno- in osrednjesredozemski ter atlantski poti ⁽²¹⁾. Komisija

⁽¹⁸⁾ Nabor orodij, ki obravnava uporabo komercialnih prevoznih sredstev za olajšanje nedovoljenih migracij v EU; https://home-affairs.ec.europa.eu/toolbox-addressing-use-commercial-means-transport-facilitate-irregular-migration-eu_en.

⁽¹⁹⁾ https://www.icao.int/sites/default/files/Meetings/a42/Documents/WP/wp_449_en.pdf.

⁽²⁰⁾ Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi minimalnih pravil za preprečevanje pomoči pri nedovoljenem vstopu, tranzitu in prebivanju v Uniji in boj proti njej ter o nadomestitvi Direktive Sveta 2002/90/ES in Okvirnega sklepa Sveta 2002/946 PNZ; [EUR-Lex – 52023PC0755 – SL – EUR-Lex](#).

⁽²¹⁾ Letno poročilo o azilu in migracijah (2025); po podatkih agencije Frontex se je med 1. julijem 2024 in 30. junijem 2025 število prihodov po osrednjesredozemski, atlantski in vzhodnosredozemski poti in primerjavi s prejšnjim obdobjem poročanja zmanjšalo za 40 %, 25 % oziroma 11 %.

razvija tudi podporo Libiji pri zmogljivostih iskanja in reševanja ter ukrepih, povezanih z zaščito, humanitarnimi vrnitvami in evakuacijami, v skladu z mednarodnim pravom in spoštovanjem človekovih pravic. Komisija bo v sodelovanju z vsemi ustreznimi deležniki še naprej sodelovala s tretjimi državami, da bi okrepila prizadevanja za iskanje in reševanje, se borila proti tihotapljenju migrantov in trgovini z ljudmi, zaščitila razseljene osebe ter izboljšala sodelovanje na področju vračanja in ponovnega sprejema iz EU in drugih tretjih držav, pri čemer bo zagotovila popolno spoštovanje temeljnih pravic in mednarodnih obveznosti.

Zaradi vse večjega števila migrantov, pretihotapljenih prek **Rokavskega preliva** iz Francije v Združeno kraljestvo, je potreben odločen odziv za boj proti nedovoljenim migracijam in organiziranemu kriminalu, pri čemer si je treba po najboljših močeh prizadevati za preprečevanje nadaljnjih smrtnih žrtev na morju. EU na podlagi skupne izjave z vrha voditeljev in voditeljic EU in Združenega kraljestva maja 2025 ter v okviru svetovnega zavezništva za boj proti tihotapljenju migrantov krepi sodelovanje z Združenim kraljestvom. V zvezi s tem je pilotni projekt, o katerem sta se dogovorila Francija in Združeno kraljestvo in ki ga podpira Komisija, koristen za odvracanje od teh nevarnih potovanj in reševanje teh zahtevnih razmer na zunanjih mejah EU.

Podpora partnerskim državam pri krepitvi njihovih azilnih sistemov in sistemov zaščite

Konec junija 2025 je bilo po vsem svetu **prisilno razseljenih** več kot 117 milijonov ljudi ⁽²²⁾. To število se je v zadnjem desetletju skoraj podvojilo, kar odraža skoraj deset let medletnega povečevanja. Dve tretjini ljudi, ki so prisiljeni zapustiti domove, ostane na sosednjih območjih, pogosto v državah z nizkimi in srednjimi dohodki. Če ostanejo v regiji, kjer je zagotovljena učinkovita zaščita, to koristi razseljenim osebam in beguncem, saj zmanjšuje tveganje nevarnih potovanj in s tem povezanega človeškega trpljenja ter državam pomaga pri obvladovanju izzivov migracij v skladu z mednarodnimi obveznostmi.

Komisija bo na podlagi rezultatov, doseženih v okviru instrumenta NDICI – Globalna Evropa, še naprej podpirala programe za krepitev nacionalnih azilnih sistemov, okvirov za sprejem in zaščito ter upravljanja migracij v tretjih državah. Podpora bo zagotovljena pravnim in institucionalnim reformam ter krepitvi zmogljivosti za določanje statusa begunca, registracijo in sisteme dokumentiranja v več partnerskih državah. To delo bo še naprej povezano z regionalnimi dialogi in partnerstvi s ključnimi državami izvora in tranzita. Poleg tega bo Komisija še naprej zagotavljala storitve zaščite in trajne rešitve za prisilno razseljene osebe.

Spodbujanje poti do zaščite

Odpiranje zakonitih poti za zaščito ljudi, ki jo potrebujejo, je oprijemljiv dokaz, da EU prevzema svojo globalno odgovornost. Hkrati so zakonite poti namenjene urejenemu in varnemu upravljanju prihodov, s čimer se ustavijo tihotapci in preprečijo nevarna potovanja. To je tudi strateško orodje, ki lahko okrepi sodelovanje EU s partnerskimi državami v okviru celostnega in celovitega pristopa celotne poti k upravljanju migracij. Te poti pomagajo zmanjšati pritisk na te partnerice, spodbujajo zmogljivosti za izboljšanje njihovih pogojev za sprejem in mednarodno zaščito ter dopolnjujejo naše politike, katerih cilj je preprečiti nevarno nadaljnje gibanje iz držav izvora. Zato bi jih bilo treba vključiti v širši okvir sodelovanja s partnerskimi državami. EU bi morala zato okrepiti svoje ambicije glede **preselitve in humanitarnega sprejema** kot sestavnega dela svojega nabora orodij za migracijsko diplomacijo.

(22) UNHCR – iskalnik podatkov o beguncih – ključni kazalniki, <https://www.unhcr.org/refugee-statistics>.

Zaradi preobremenjenih zmogljivosti nacionalnih sistemov za sprejem ter drugih pomembnih političnih in finančnih dejavnikov se je zmanjšalo število mest, ki jih lahko države članice EU ponudijo v načrtu Unije za preselitev in humanitarni sprejem za obdobje 2026–2027 ⁽²³⁾. Vendar bi morale učinkovitejše upravljanje migracij z izvajanjem pakta ustvariti pogoje za **ambicioznejše načrte za preselitev in humanitarni sprejem** v naslednjih letih.

Podpora vračanju iz tretjih držav

EU je od leta 2016 znatno povečala podporo **trajnostnemu prostovoljnemu vračanju iz tranzitnih držav** v države izvora migrantov. To je tretjim državam pomagalo zmanjšati pritisk na njihove sisteme in število nezakonitih prihodov v EU. To je bila tudi priložnost za migrante, ki so običajno brez možnosti zaščite in brez sredstev za samostojno vrnitev, da se jih zaščiti pred zlorabami tihotapcev. Finančna podpora, ki je bila doslej zagotovljena v okviru sedanjega instrumenta NDICI – Globalna Evropa večletnega finančnega okvira (2021–2025), znaša več kot 1 milijardo EUR za podporo vračanju iz tretjih držav in reintegraciji ter za krepitev odgovornosti in zmogljivosti tretjih držav za upravljanje reintegracije prek nacionalnih mehanizmov za napotitev v Severni Afriki, podsaharski Afriki in Aziji. Eden od ključnih programov za podporo vračanju in reintegraciji državljanov tretjih držav je program za zaščito, vračanje in reintegracijo migrantov. Program prispeva k zaščiti ranljivih in običajnih migrantov, tudi s pomočjo pri prostovoljnem vračanju iz severne Afrike in Sahela, ter k njihovi trajnostni reintegraciji v podsaharski Afriki. Med decembrom 2022 in novembrom 2025 je podprl vrnitev več kot 127 500 in reintegracijo več kot 106 600 oseb. Na splošno je v okviru sedanjega instrumenta NDICI – Globalna Evropa program v severni Afriki in podsaharski Afriki doslej prejel več kot 650 milijonov EUR od skupno 1 milijarde EUR, dodeljene za vračanje in reintegracijo v okviru instrumenta NDICI – Globalna Evropa med letoma 2021 in 2025 ⁽²⁴⁾. Podpiranje prostovoljnega vračanja v podsaharsko Afriko in druge ključne države izvora ter prizadevanja za razvoj nacionalnih sistemov reintegracije bodo še naprej pomembni sestavni deli migracijske diplomacije EU.

Komisija bo še naprej spodbujala pomoč pri prostovoljnem vračanju in reintegraciji iz tretjih držav v okviru svojega strateškega sodelovanja s tretjimi državami, pri čemer bo sodelovala z državami članicami in zadevnimi tretjimi državami ter podpirala program EU za reintegracijo agencije Frontex in mednarodne akterje, kot je Mednarodna organizacija za migracije. Ukrepi za okrepitev prostovoljnega vračanja iz tretjih držav so tesno povezani s prizadevanji za okrepitev vračanja in ponovnega sprejema državljanov tretjih držav, ki nezakonito prebivajo v EU (glej oddelek 5).

3. TRDNE MEJE EU ZA OKREPITEV NADZORA IN VARNOSTI

Ohranjanje celovitosti zunanjih meja Unije in schengenskega območja kot območja brez nadzora na notranjih mejah je ključni element integriranega in celovitega pristopa k upravljanju migracij.

Da bi to dosegla, mora Unija ohraniti močne zunanje meje, ki lahko zagotavljajo varnost in red ter **učinkovit nadzor nad tem, kdo zakonito vstopa ⁽²⁵⁾ v Unijo in v njej prebiva,**

⁽²³⁾ Sklep Sveta (EU) 2025/702 z dne 17. marca 2025 o pooblastitvi Evropske komisije, da v imenu Unije sodeluje pri pogajanjih o mednarodnem instrumentu o ustanovitvi mednarodne komisije za odškodninske zahteve za Ukrajino; ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2025/702/oj>.

⁽²⁴⁾ Program za zaščito, vračanje in reintegracijo migrantov za podsaharsko Afriko (MPRR-SSA); https://international-partnerships.ec.europa.eu/policies/programming/projects/migrant-protection-return-and-reintegration-programme-sub-saharan-africa-mpr-ssa_en?prefLang=sl.

⁽²⁵⁾ Temeljno pravilo, določeno v Zakoniku o schengenskih mejah (člen 5(3)), ostaja, da se zunanje meje lahko prehajajo le na mejnih prehodih, sicer obstaja tveganje kazni.

hkrati pa preprečujejo nezakonite vstopne in bivanje. Učinkovito varovanje zunanjih meja EU bi moralo skupaj s trdnim pravnim okvirom, ki preprečuje zlorabe in nedovoljeno sekundarno gibanje znotraj EU, kot je bil uveden s paktom, izboljšati tudi razmere na notranjih mejah EU, olajšati delovanje schengenskega območja in okrepiti medsebojno zaupanje med državami članicami.

Hkrati se na mejah nenehno pojavljajo novi izzivi, ki vplivajo na varnost in ozemeljsko celovitost Unije in njenih držav članic. Od leta 2021 so se hibridne grožnje, povezane z **instrumentalizacijo migrantov in uporabo migracij kot orožja** s strani Rusije in Belorusije, v okviru vojne agresije Rusije proti Ukrajini še okrepile. Unija sovražnim akterjem ne sme dovoliti, da bi zlorabljali njene vrednote in načela, vključno s pravico do azila, in spodkopavali njene demokracije. Komisija je v okviru svojega odziva, vključno z diplomatskim ozaveščanjem in zakonodajnim delom, leta 2024 izdala sporočilo ⁽²⁶⁾ v podporo državam članicam EU pri preprečevanju hibridnih groženj, ki izhajajo iz uporabe migracij kot orožja, in krepitvi varnosti na zunanjih mejah EU ter zagotovila financiranje za okrepitev njihovih zmogljivosti za varovanje meja. V naslednjih petih letih mora biti Unija še naprej v celoti pripravljena na spopadanje z novimi izzivi ali grožnjami.

Unija namerava nadalje razvijati trdno in učinkovito **evropsko integrirano upravljanje meja**, pri čemer bo leta 2028 predstavila drugo strategijo za evropsko integrirano upravljanje meja, podprto z najsodobnejšimi informacijskimi tehnologijami in infrastrukturami, njeni operativni veji pa bosta Frontex in eu-LISA. V reviziji uredbe o agenciji Frontex, načrtovani za leto 2026, bo preučeno, kako dodatno okrepiti mandat agencije na področju varovanja meja in kako okrepiti njeno stalno enoto, da bi lahko razširila svojo prisotnost in okrepila svojo operativno podporo državam članicam in tretjim državam.

Učinkovitejši nadzor dostopa do ozemlja EU in schengenskega območja

S postopnim uvajanjem **systema vstopa/izstopa (SVI)** oktobra 2025 EU uvaja najnaprednejši digitalni sistem upravljanja meja na svetu. Sistem vstopa/izstopa spreminja nadzor meje z izboljšanjem zmožnosti spremljanja vstopov v EU in izstopov iz nje ter oseb, ki so prekoračile dovoljeno obdobje bivanja, in izboljšanjem pretoka informacij med sistemi in organi, s čimer zagotavlja učinkovitejši in uspešnejši odziv na spreminjajoče se migracijske in varnostne izzive.

Unija se v naslednjem koraku osredotoča na vzpostavitev nove podatkovne zbirke za upravljanje migracij (Eurodac) do sredine leta 2026 ter Evropskega sistema za potovalne informacije in odobritve (ETIAS) do konca leta 2026. Popolna uvedba **interoperabilnosti** vseh sistemov, vključno z vizumskim informacijskim sistemom (VIS), je načrtovana za prihodnja leta.

Za uresničitev te digitalne preobrazbe bo imela osrednjo vlogo agencija **eu-LISA**, tj. agencija EU za upravljanje obsežnih informacijskih sistemov. Predlog večletnega finančnega okvira predvideva znatno povečanje sredstev, da se agenciji zagotovijo potrebna sredstva za razvoj in začetek delovanja vseh komponent obsežnih informacijskih sistemov, ki so v njeni pristojnosti.

Poleg tega bodo države članice sredi leta 2026 v okviru izvajanja pakta začele izvajati **preverjanje državljanov tretjih držav, ki prihajajo v EU, ne da bi izpolnjevali pogoje za vstop** na schengensko območje. To bo zagotovilo, da bodo osebe, ki nezakonito prispejo na zunanje meje EU, pregledane z vidika identitete, varnosti, zdravja in ranljivosti ter

⁽²⁶⁾ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu o preprečevanju hibridnih groženj, ki izvirajo iz instrumentalizacije migracij, ter krepitvi varnosti na zunanjih mejah EU; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52024DC0570>.

usmerjene v ustrezen postopek. V zvezi s tem bo sredi leta 2026 obsežna prenova sistema **Eurodac**, osrednje biometrične podatkovne zbirke EU, organom zagotovila informacijski sistem za upravljanje migracij, ki bo celovito in digitalno nadzoroval, upravljal in nadziral azil in migracije v EU. **Novi obvezni azilni postopki in postopki vračanja na meji** bodo okrepili nadzor nad našimi mejami, okrepili našo sposobnost preprečevanja nezakonitega vstopa ter povečali učinkovitost naših azilnih sistemov in sistemov vračanja. Prosilcem, za katere je malo verjetno, da bi pridobili zaščito v EU, za katere je bilo ugotovljeno, da predstavljajo tveganje za notranjo varnost EU, ali ki zavajajo organe, ne bo dovoljen vstop v Unijo in bodo hitro obravnavani na meji. Nacionalni neodvisni mehanizmi spremljanja bodo spremljali spoštovanje temeljnih pravic, vključno s pravicami otrok, med preverjanjem in azilnim postopkom na meji.

Izkoriščanje tehnologije za upravljanje in zaščito meja Unije

Unija bo v naslednjih petih letih še naprej krepila svoje **zmogljivosti, ki temeljijo na obveščevalnih podatkih**, da bi zaščitila svoje zunanje meje ter zagotovila celovito situacijsko zavedanje in ustrezne odzivne zmogljivosti. V ta namen sistem EUROSUR že zagotavlja najsodobnejši nadzor in krepi sposobnost Unije za spremljanje in nadzor skupnih schengenskih zunanjih meja z izmenjavo informacij, povezanih z nedovoljenimi migracijami in čezmejnimi kriminalom, v skoraj realnem času. Ključnega pomena bodo nadaljnje izboljšave delovanja sistema EUROSUR in uporaba sodobnih tehnologij pri varovanju meja, vključno s taktično uporabo dronov in protidronskih zmogljivosti. Komisija bo ocenila, kako bi lahko agencija Frontex podprla države članice pri nakupu take opreme in zagotovila potrebno usposabljanje. Poleg tega bo skupno okolje za izmenjavo informacij (CISE), ki omogoča strukturirano in varno izmenjavo informacij med pomorskimi organi EU, še naprej prispevalo k ozaveščanju o pomorskih dejavnostih in podpiranju odzivov na nedovoljene migracije.

Nove pobude bodo dodatno spodbudile **digitalizacijo upravljanja meja EU** in olajšale vstop dobrovernim potnikom. Z digitalizacijo vizumskih postopkov, ki je bila dogovorjena junija 2023 in naj bi se začela izvajati do leta 2030, bodo potniki lažje zaprosili za schengenski vizum, nacionalni organi pa bodo vloge obravnavali hitreje. Hkrati bo predlagana digitalizacija potnih listin ⁽²⁷⁾, ko jo bosta sprejela Evropski parlament in Svet, tudi z uporabo evropske denarnice za digitalno identiteto, dodatno potrdila vodilni položaj EU v svetu na področju varnega, učinkovitega in potnikom prijaznega upravljanja meja. Komisija bo predlagala tudi posodobljena pravila EU o enotni obliki dovoljenj za prebivanje za državljane tretjih držav, da bi odpravila varnostne vrzeli in druge izzive ⁽²⁸⁾.

Tako na ravni Unije kot na nacionalni ravni bi bilo treba dati prednost uvajanju **novih tehnologij**, vključno z zaupanja vrednimi in na človeka osredotočenimi orodji umetne inteligence, da bi predvideli razvoj ter okrepili pripravljenost in odpornost zunanjih meja EU. To vključuje modele za pomoč pri identifikaciji sredstev ali plovil, ki izkazujejo nepravilnosti, ki zahtevajo nadaljnja preverjanja ali preiskave (na primer, če so povezane s težavami ali nepravilnimi dejavnostmi). To bo pomagalo podpreti dejavnosti za boj proti

⁽²⁷⁾ Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi aplikacije za elektronsko predložitev potovalnih podatkov (digitalna potovalna aplikacija EU) ter spremembi uredb (EU) 2016/399 in (EU) 2018/1726 Evropskega parlamenta in Sveta ter Uredbe Sveta (ES) št. 2252/2004 v zvezi z uporabo digitalnih potovalnih dokumentov; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=celex:52024PC0670>.

⁽²⁸⁾ Izzivi, s katerimi se soočajo države članice, vključujejo nenadno povečanje migracijskih tokov (kar je privedlo do velikega števila dovoljenj, ki jih je bilo treba izdati v kratkem času, in visokih stroškov), nihanja v svetovnih dobavnih verigah za proizvodnjo praznih dovoljenj in pomanjkanje nekaterih sestavnih delov, potrebnih za proizvodnjo. Ti izzivi so postali pomembni med pandemijo COVID-19 in po obsežni ruski invaziji na Ukrajino.

tihotapljenju ali iskanje in reševanje, izboljšati prepoznavanje predmetov, kot so vozila ali plovila, hitro analizirati obsežne in heterogene podatke ter izvajati biometrično prepoznavanje, ki se uporablja za varen in zanesljiv nadzor ter olajšanje potovanj, pa tudi za boj proti kraji identitete. Številna od teh orodij se razvijajo in se bodo še naprej razvijala s podporo raziskovalnih in razvojnih programov Komisije ⁽²⁹⁾, pri čemer si je treba prizadevati za njihov razvoj na podlagi evropskih rešitev.

Komisija bo **uporabila umetno inteligenco** za analizo podatkov in prepoznavanje trendov na zunanjih mejah, s čimer bo organom pomagala pri izmenjavi informacij z naprednejšimi orodji ter predvidevanju dogodkov in tveganj ter odzivanju nanje v skladu z aktom EU o umetni inteligenci ⁽³⁰⁾. Komisija bo skupaj z agencijama Frontex in eu-LISA ter državami članicami razvijala, preskušala in po potrebi podpirala uvajanje orodij, podprtih z umetno inteligenco, za analizo tveganj, situacijsko zavedanje in upravljanje identitete na zunanjih mejah. Agencija Frontex bo v okviru komponente raziskav in inovacij evropskega integriranega upravljanja meja iz uredbe o agenciji Frontex ⁽³¹⁾ uporabila svoje naloge na področju raziskav in inovacij za načrtovanje in izvajanje pilotnih projektov, preskušanje in potrjevanje tehnoloških rešitev v operativnih okoljih ter izmenjavo rezultatov, smernic in povezanega usposabljanja z nacionalnimi organi. EU bo na podlagi obstoječih obsežnih informacijskih sistemov na tem področju razvila tudi neodvisno evropsko zmogljivost za avtomatizirane sisteme za prepoznavanje identitete za namene upravljanja migracij in meja. Vse komponente umetne inteligence takih sistemov se bodo razvijale in uvajale v skladu z ustreznimi pravili EU, njihov cilj pa bo zmanjšati strateške odvisnosti od ponudnikov iz tretjih držav.

4. TRDEN, PRAVIČEN IN PRILAGODLJIV AZILNI IN MIGRACIJSKI SISTEM

Pakt o migracijah in azilu je ključna reforma, ki vzpostavlja trdno pravno podlago za pravičen in učinkovitejši način upravljanja migracij. Prinaša celovit pristop, katerega cilj je okrepiti politiko EU na področju upravljanja azila, migracij in meja. Določa hitre in učinkovite azilne postopke z močnimi zaščitnimi ukrepi za prosilce ter krepí postopke v Uniji in na njenih zunanjih mejah. EU s paktom vzpostavlja učinkovit sistem solidarnosti in odgovornosti za skupno upravljanje migracij, pri katerem nobena država članica pod pritiskom ni prepuščena sama sebi. Pravičen in dobro upravljan sistem, ki ščiti pred zlorabami, ščiti otroke, ranljive osebe in temeljne pravice posameznikov ter Uniji omogoča, da se sooči z izzivi na področju migracij in azila.

V naslednjih petih letih se bo zato treba še naprej osredotočati na **izvajanje in operacionalizacijo** pakta. Njegovo izvajanje v državah članicah je zdaj v polnem teku in glede na obseg reform bodo prihodnja leta ključna za utrditev novih sistemov upravljanja azila in migracij po vsej Uniji, tudi ob upoštevanju sodne prakse Sodišča Evropske unije in Evropskega sodišča za človekove pravice. Pakt je tudi **potrebna podlaga, na kateri lahko gradimo naprej**. Komisija bo preučila ukrepe za uvedbo inovativnih vidikov, krepitev operativnega usklajevanja in polno izkoriščanje priložnosti, ki jih ponuja novi pravni okvir, da bi azilni postopki postali učinkovitejši in bolj trajnostni. To delo bo

⁽²⁹⁾ Študija o krepitvi raziskav in inovacij na področju varnosti, ki jih financira EU – 20 let raziskav in inovacij na področju civilne varnosti, ki jih financira EU – končno poročilo; <https://data.europa.eu/doi/10.2837/0004501>.

⁽³⁰⁾ Uredba (EU) 2024/1689 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o določitvi harmoniziranih pravil o umetni inteligenci in spremembi uredb (ES) št. 300/2008, (EU) št. 167/2013, (EU) št. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 in (EU) 2019/2144 ter direktiv 2014/90/EU, (EU) 2016/797 in (EU) 2020/1828 (Akt o umetni inteligenci) (Besedilo velja za EGP); ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj>.

⁽³¹⁾ Zlasti v skladu s členom 10(1)(x) in členom 66 uredbe o agenciji Frontex.

temeljilo na potrebi, da politike Unije ostanejo prožne in prilagodljive ter predvidijo, kje so potrebne izboljšave in dopolnilne pobude.

Potrebni bodo **vsevladni pristop** in usklajena prizadevanja med različnimi vladnimi službami in agencijami, tako na ravni Unije kot na ravni držav članic. To bi morale zagotoviti medagencijsko sodelovanje ter spodbujati vzajemno podporo in dosledno izvajanje politik v vseh sektorjih in na vseh ravneh upravljanja, vključno z regionalnimi in lokalnimi.

Pravosodni sistem mora imeti ustrezne vire in biti usposobljen za izvajanje reform za dobro delovanje celotnega migracijskega in azilnega sistema. Zlasti bo pomembno nemoteno usklajevanje med upravno obravnavo prošelj za azil in pravosodnim sistemom. Z ustreznim povezovanjem upravnih struktur, sistemov za sodni nadzor in komunikacijskih kanalov lahko upravni in pravosodni subjekti pospešijo postopke in čim bolj zmanjšajo ozka grla.

Pripravljenost in načrtovanje ravnanja v nepredvidljivih razmerah sta ključna za učinkovitejše upravljanje migracij z boljšim predvidevanjem nastajajočih razmer. Komisija krepi svojo zmogljivost za pripravo projekcij in scenarijev o prihodnjih prihodih in prošnjah za mednarodno zaščito ter razvija zmogljivost predvidevanja, ki lahko podpira operativne in politične odločitve ter pripravljenost, odziv na nepredvidljive razmere in odpornost držav članic ⁽³²⁾.

Sodoben azilni sistem bi moral temeljiti tudi na podpori **tehnološkega razvoja**. Do konca petletnega obdobja, ki ga zajema ta strategija, bi morale imeti države članice možnost, da svoje azilne postopke izvajajo z uporabo digitaliziranih sistemov vodenja zadev, nova orodja umetne inteligence pa bi morala biti sposobna zagotoviti potrebno podporo za hitre postopke v skladu z zahtevami akta EU o umetni inteligenci.

Izvajanje pakta in zagotavljanje, da pravila ustrezajo svojemu namenu

Izvajanje pakta je večplasten proces, ki vključuje več akterjev, da bi se obsežen sklop zakonodajnih aktov prenesel v operativno realnost. V naslednjih petih letih bo to ostala strateška prednostna naloga. Ta proces vključuje obravnavanje vseh nadaljnjih zakonodajnih prilagoditev, zagotavljanje virov za potrebne reforme in zagotavljanje popolne praktične operacionalizacije na terenu v vseh desetih gradnikih, opisanih v skupnem izvedbenem načrtu ⁽³³⁾.

Komisija je vzpostavila trdno podporno strukturo, sestavljeno iz 27 skupin za posamezne države, za pomoč državam članicam in zagotavljanje skladnosti po vsej EU ⁽³⁴⁾. Dodatne 3 milijarde EUR ⁽³⁵⁾ so bile dane na voljo za podporo državam članicam pri potrebnih reformah za izvajanje pakta. Prilagojeno sodelovanje se bo nadaljevalo tudi po juniju 2026,

⁽³²⁾ To bo temeljilo na globalni prognostični študiji Skupnega raziskovalnega središča Komisije, ki bo objavljena leta 2026.

⁽³³⁾ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij Skupni izvedbeni načrt za pakt o migracijah in azilu; [EUR-Lex – 52024DC0251 – SL – EUR-Lex](#).

⁽³⁴⁾ Poleg tega Komisija prek Instrumenta za tehnično podporo podpira deset držav članic pri izvajanju pakta. Države članice imajo koristi tudi od vzajemnega učenja in izmenjav dobrih praks, vzpostavljenih v okviru instrumenta; [TSI 2025 Flagship – Supporting Member States with the implementation of the new Pact of Migration and Asylum \(Vodilna pobuda Instrumenta za tehnično podporo za leto 2025 – podpora državam članicam pri izvajanju novega pakta o migracijah in azilu\) – Evropska komisija](#).

⁽³⁵⁾ Ta znesek se dodeli poleg finančnih sredstev, ki naj bi bila prvotno dodeljena državam članicam v okviru finančnih instrumentov na področju notranjih zadev za obdobje 2021–2027.

ko se bo pakt začel v celoti uporabljati. V tem procesu mora biti pakt dinamičen in prilagodljiv novim in nastajajočim izzivom.

V ta namen sta se Evropski parlament in Svet decembra 2025 dogovorila o dveh novih ukrepih za dopolnitev pakta, ki spreminjata koncept „varne tretje države“ in vzpostavljata seznam Unije varnih izvornih držav⁽³⁶⁾. Pregled uredbe o upravljanju azila in migracij⁽³⁷⁾ ter uredbe o azilnem postopku⁽³⁸⁾, predviden za leto 2027, bo priložnost za prvo oceno, kako nova pravila delujejo v praksi in ali so potrebne nadaljnje prilagoditve. Novi mehanizem spremljanja agencije EUAA, ki bo vzpostavljen leta 2026, bo prav tako pomagal opredeliti neskladja in izzive pri uporabi pravil o azilu in sprejemu ter prispeval k temu pregledu.

Solidarnost je poleg odgovornosti eden glavnih elementov pakta. Uredba o upravljanju azila in migracij zagotavlja učinkovito podporo državam članicam, ki so pod migracijskim pritiskom. Komisija je novembra 2025 začela prvi letni cikel upravljanja migracij, ki zagotavlja celovito sliko razmer na področju azila, migracij in sprejema v EU ter opredeljuje države članice, ki so pod migracijskim pritiskom, jim grozi migracijski pritisk ali se soočajo z resnimi migracijskimi razmerami⁽³⁹⁾. Svet je vzpostavil prvi **solidarnostni fond** za leto 2026⁽⁴⁰⁾. Komisija bo zlasti prek dela koordinatorja EU za solidarnost podpirala države članice pri izvajanju solidarnostnega fonda. Komisija naj bi vsako leto začela cikel upravljanja migracij, da bi zagotovila učinkovito podporo državam članicam, ki se soočajo s pritiskom, Svet pa naj bi vzpostavil letni solidarnostni fond za vsako naslednje leto.

Vzpostavitev učinkovite in stabilne delitve odgovornosti po vsej Uniji ter zmanjšanje nedovoljenih sekundarnih gibanj na njenem ozemlju bosta še naprej prednostni nalogi. Nedovoljeno sekundarno gibanje ogroža dobro delovanje pakta kot celote in pomembno vpliva na schengensko območje. Zato je bistvenega pomena, da se izboljša sedanje stanje in prepreči nedovoljeno sekundarno gibanje. Zakonodajni instrumenti pakta v ta namen vključujejo več strogih ukrepov, zlasti obveznost preverjanja vseh migrantov, ki prispejo nezakonito, in registracije vseh prosilcev za mednarodno zaščito v prenovljenem sistemu Eurodac, obvezne postopke na meji za azil in vračanje, strožja pravila za preprečevanje pobega, večje možnosti za zmanjšanje materialnih pogojev za sprejem, na primer kadar prosilec pobegne iz države članice, ki je zanj odgovorna, ali v drugih primerih nesodelovanja. Učinkovite predaje so bistvenega pomena za dobro delovanje in verodostojnost skupnega evropskega azilnega sistema ter za omejevanje nedovoljenih sekundarnih gibanj med državami članicami. Pakt vzpostavlja hitrejši in predvidljivejši sistem za predajo oseb v odgovorno državo članico. V ta namen bo agencija EUAA leta 2026 preučila, kako najbolje podpreti te reforme. Poleg tega namerava Komisija po potrebi

⁽³⁶⁾ Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (EU) 2024/1348 glede vzpostavitve seznama varnih izvornih držav na ravni Unije in Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (EU) 2024/1348 glede uporabe koncepta „varna tretja država“; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=celex:52025PC0186>, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=celex:52025PC0259>.

⁽³⁷⁾ Uredba (EU) 2024/1351 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o upravljanju azila in migracij, spremembi uredb (EU) 2021/1147 in (EU) 2021/1060 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 604/2013; https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202401351.

⁽³⁸⁾ Uredba (EU) 2024/1348 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o vzpostavitvi skupnega postopka za mednarodno zaščito v Uniji in razveljavitvi Direktive 2013/32/EU.

⁽³⁹⁾ Izvedbeni sklep Komisije (EU) 2025/2323 z dne 11. novembra 2025 na podlagi člena 11 Uredbe (EU) 2024/1351 Evropskega parlamenta in Sveta; ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2025/2323/oj.

⁽⁴⁰⁾ Izvedbeni sklep Sveta (EU) 2025/2642 z dne 19. decembra 2025 o vzpostavitvi letnega solidarnostnega fonda za leto 2026 (UL L, 2025/2642, 23.12.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2025/2642/oj).

nadalje preučiti morebitni učinek različnih politik sprejema po vsej EU na gibanje migrantov v Evropski uniji in znotraj nje.

Posodobitev azilnih postopkov z digitalizacijo in uporabo umetne inteligence

Ena od glavnih izboljšav, ki jih prinaša pakt, je večja učinkovitost postopkov. Na področju, na katerem sodelujejo številni različni akterji v upravnih strukturah in sodstvu, lahko nove tehnološke rešitve pomagajo odpraviti ozka grla, zmanjšati upravno breme ter olajšati sodelovanje in izmenjavo informacij med nacionalnimi organi, z agencijami EU in med državami članicami.

Zato bo prednostna naloga opremiti migracijske organe z integriranimi sistemi vodenja zadev in pametnimi digitalnimi orodji. Komisija namerava od leta 2026 preučiti izvedljivost namenskega **predloga za digitalizacijo na področju azila**, tudi glede na to, da se tak predlog pripravlja na področju vračanja. V ta namen bo ustanovljena strokovna skupina za posvetovanje z državami članicami o najboljših nadaljnjih korakih v zvezi z razvojem digitalnih sistemov vodenja azilnih zadev, ki vključujejo postopke preverjanja, azila, sprejema in predaje ⁽⁴¹⁾. Na podlagi tega namerava Komisija opredeliti naslednje korake za podporo prizadevanjem držav članic na tem področju. Od leta 2026 bodo prizadevanja osredotočena tudi na preoblikovanje omrežja DubliNet, sistema za izmenjavo informacij na podlagi uredbe o upravljanju azila in migracij, v učinkovitejše in tehnično naprednejše orodje za podporo državam članicam pri izvajanju postopkov na podlagi navedene uredbe.

Poleg tega nove tehnologije ponujajo nove in še neraziskane priložnosti za zmanjšanje upravnega bremena, poenostavitev postopkov in sprejemanje visokokakovostnih odločitev o azilu. **Umetna inteligenca** bi lahko nacionalnim organom ponudila orodja za izkoriščanje teh priložnosti. Na primer na področju tolmačenja, prevajanja in prepisa ali zbiranja in analize informacij o državi izvora ter v zvezi z vodenjem zadev in optimizacijo poteka dela ali predhodnim preverjanjem, ali so bile vloge v celoti izpolnjene. Pri teh dejavnostih bi se lahko uporabili rezultati evropskih raziskav in inovacij na področju migracij, ki jih financira EU ⁽⁴²⁾. Za napredek na tem področju bo Komisija v skladu z obstoječimi regulativnimi zahtevami leta 2026 ustanovila **forum za umetno inteligenco na področju migracij**, da bi preučila, kako najbolje uporabiti orodja umetne inteligence na področju upravljanja azila, migracij in meja, opredelila možne uporabe umetne inteligence in pripravila operativni načrt za konkretno uvedbo teh novih orodij. To delo bo temeljilo tudi na smernicah o razvrstitvi umetno-inteligenčnih sistemov velikega tveganja, ki jih namerava Komisija predstaviti leta 2026 ⁽⁴³⁾.

Zagotavljanje podpore razseljenim osebam iz Ukrajine

Zagotavljanje **začasne zaščite ljudem, ki bežijo pred rusko vojno agresijo proti Ukrajini**, ostaja prednostna naloga Unije in držav članic. Prihodnost Ukrajine in EU je prepletena z našo skupno varnostjo, gospodarskimi vezmi, pa tudi vezmi med ljudmi, ki se tkejo v tem času. EU ostaja zavezana nadaljnji podpori Ukrajini na njeni poti k pristopu k EU.

⁽⁴¹⁾ Komisija je že začela zunanjo študijo o digitalizaciji in operativnem povezovanju sistemov vodenja azilnih, sprejemnih in dublinskih primerov ter primerov vračanja, da bi ocenila trenutne razmere v državah članicah in dodano vrednost ukrepanja Unije na tem področju.

⁽⁴²⁾ Raziskave in inovacije na področju migracij, ki jih financira EU: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/research-area/social-sciences-and-humanities/migration-and-mobility_en?prefLang=sl.

⁽⁴³⁾ Člen 6 Uredbe (EU) 2024/1689; <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj/slv>.

Da bi **dolgoročneje gledano** dosegli napredek in hkrati upoštevali veliko nestanovitnost razmer, je treba začrtati pot do nadaljnjega zakonitega prebivanja in olajšati vključevanje Ukrajincev in Ukrajink v družbe gostiteljice, hkrati pa podpreti tiste, ki se želijo vrniti domov, ko bodo razmere to dopuščale. Ta prehod mora biti postopen in predvidljiv, da se podpre okrevanje Ukrajine. Priporočilo Sveta o usklajenem pristopu k prehodu z začasne zaščite za razseljene osebe iz Ukrajine⁽⁴⁴⁾, sprejeto septembra 2025, je podlaga za naslednje korake. Operacionalizacija priporočila se nadaljuje v različnih forumih z državami članicami, ukrajinskimi organi in mednarodnimi organizacijami⁽⁴⁵⁾.

Ker je podpora razseljenim osebam iz Ukrajine prvi primer, v katerem je bila aktivirana **direktiva o začasni zaščiti** iz leta 2001, bo morala EU na podlagi izkušenj, pridobljenih v več kot štirih letih začasne zaščite, oblikovati morebitne prihodnje odzive.

5. UČINKOVITEJŠE VRAČANJE IN PONOVI SPREJEM

Hitro, učinkovito in dostojanstveno vračanje in ponovni sprejem nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav sta **nepogrešljiva za celovitost naših migracijskih in azilnih sistemov**. Trenutno le približno četrtnina migrantov, ki jim je bilo odrejeno, naj zapustijo Unijo, to dejansko stori, čeprav so med državami članicami razlike. Nujno je treba povečati učinkovitost vračanja, da bi preprečili nedovoljene migracije ter zaščitili dobro delovanje in celovitost migracijskega in azilnega sistema.

V naslednjih petih letih mora EU storiti vse za vzpostavitev **celovitega skupnega evropskega sistema za vračanje**. Nekatero državo članico so že dosegle znaten napredek pri povečanju učinkovitosti svojih postopkov vračanja. Ko bo predlagana uredba o vračanju⁽⁴⁶⁾ sprejeta, bo zagotovila nov pravni okvir s hitrejšimi, enostavnejšimi in učinkovitejšimi postopki vračanja po vsej Uniji, ki spoštujejo temeljne pravice in mednarodne obveznosti, zlasti načelo nevračanja.

Za vrnitev na delo **morajo tretje države v celoti odigrati svojo vlogo** in spoštovati mednarodno obveznost ponovnega sprejema svojih državljanov. EU bi morala razviti in uporabiti vse vzvode in spodbude, ki jih ima na voljo, vključno z instrumenti za ponovni sprejem, finančnimi orodji ter vizumsko in trgovinsko politiko, da bi spodbudila tesnejše sodelovanje na področju ponovnega sprejema v okviru svojih stikov s tretjimi državami na področju migracijske diplomacije. Hkrati morajo države članice temeljito in pravočasno ukrepati v zvezi z nalogi za vrnitev, tako da po potrebi od tretjih držav zahtevajo, da potrdijo državljanstvo osebe, ki jo je treba vrniti, in jim predložijo potne listine.

Vzpostavitev skupnega evropskega sistema za vračanje

Pakt uvaja več novosti in izboljšav na področju upravljanja azila in migracij. Kar zadeva vračanje, bo novi pravni okvir, uveden s paktom, zapolnil **vrzeli med azilom in vračanjem** ter zagotovil, da se odločbe o vrnitvi in negativne odločbe o azilu izdajajo tesno skupaj. S tem se bo znatno povečala hitrost vračanja, saj se bodo zmanjšale možnosti za pobeg, s čimer se bodo preprečila dolga obdobja negotovosti za osebe v postopku vračanja in nacionalne organe.

⁽⁴⁴⁾ Priporočilo Sveta z dne 16. septembra 2025 o usklajenem pristopu k prehodu z začasne zaščite za razseljene osebe iz Ukrajine, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/5129/oj>.

⁽⁴⁵⁾ Tudi s podporo posebnega odposlanca za Ukrajince v EU, ki sodeluje tudi z državami članicami in Ukrajino.

⁽⁴⁶⁾ Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi skupnega sistema za vračanje državljanov tretjih držav, ki nezakonito prebivajo v Uniji, ter razveljavitvi Direktive 2008/115/ES Evropskega parlamenta in Sveta, Direktive Sveta 2001/40/ES in Odločbe Sveta 2004/191/ES; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=celex:52025PC0101>.

Poleg tega se bodo zavrtnjeni prosilci za mednarodno zaščito z **obveznim postopkom vračanja na meji** ⁽⁴⁷⁾ vrnili veliko hitreje, neposredno z zunanjih meja in v 12-tedenskem roku, določenem v novih pravilih. Komisija se bo močno osredotočila na zagotavljanje učinkovitega izvajanja novih postopkov na meji, v ta namen pa bo tesno sodelovala z državami članicami, agencijo Frontex in partnerskimi državami. Pri pripravi prihodnjih poročil v skladu s členom 25a vizumskega zakonika bo posebno pozornost namenila tudi sodelovanju na področju ponovnega sprejema v okviru obveznega postopka na meji.

Na podlagi teh izboljšav je prednostna naloga v naslednjih petih letih v celoti razviti **skupni evropski sistem za vračanje** v skladu s predlogom Komisije iz marca 2025 za uredbo o vzpostavitvi skupnega evropskega sistema za vračanje ⁽⁴⁸⁾. Predlagana uredba daje bolj oprijemljivo evropsko razsežnost vračanju z evropskim nalogom za vrnitev in postavlja temelje za vzajemno priznavanje odločb o vrnitvi, tako da pravil EU ni mogoče zaobiti z nezakonitim gibanjem iz ene države članice v drugo. Predlagana uredba spodbuja poenostavitev in učinkovitost z racionalizacijo notranjih postopkov, pojasnitvijo pravic in obveznosti oseb v postopku vračanja, kot je obveznost sodelovanja v postopku vračanja, zmanjšanjem tveganja pobega in nedovoljenih sekundarnih gibanj ter odpravo vrzeli med postopki vračanja v EU in dejavnostmi ponovnega sprejema v tretjih državah. Pospešilo se bo tudi vračanje oseb, ki predstavljajo varnostno grožnjo. Predlagana uredba določa tudi pravila in zaščitne ukrepe za vzpostavitev „vozlišč za vračanje“ zunaj Unije, ki bi lahko ponudila nove rešitve za vračanje oseb, ki morajo zapustiti EU. Hiter zaključek pogajanj o uredbi o vračanju je pomemben za uresničitev skupnega evropskega sistema za vračanje v prihodnjih letih.

Komisija bo leta 2026 predstavila tudi zakonodajni predlog o **digitalizaciji vračanja**, da bi razvila digitalne sisteme vodenja zadev na tem področju. To bo dodatno prispevalo k zmanjšanju upravne obremenitve nacionalnih organov ter poenostavitvi in avtomatizaciji postopkov. Namen predloga je tudi preučiti možnost, da se agencijam EU, kot sta Frontex in eu-LISA, zaupajo večje odgovornosti v zvezi z digitalnimi sistemi vodenja zadev.

Vzporedno z okrepitevijo novega pravnega okvira so potrebni ukrepi za **izboljšanje postopkov vračanja na operativni ravni**.

Koordinatorica za vračanje bo ob podpori mreže na visoki ravni za vračanje preučila nove zamisli in razvila prakse, povezane s posebnimi izzivi, kot so vračanje državljanov tretjih držav, obravnavanih v postopku vračanja na meji, oseb, ki predstavljajo varnostno grožnjo, ali vračanje mladoletnikov brez spremstva, v skladu s pravom EU in otrokovo koristjo. V ta namen se bo v sodelovanju z organi držav članic še naprej optimizirala uporaba razpoložljivih virov in uporabljala vsa obstoječa orodja za pospešitev vračanja. Komisija bo v ta namen skupaj z državami članicami še naprej razvijala praktične pobude s tretjimi državami in v njih.

V prihodnji reviziji **uredbe o agenciji Frontex** leta 2026 bo preučena tudi priložnost za okrepitev operativne vloge agencije pri vračanju v EU in zunaj nje. Trenutno potekajo razmisleki o možnosti podpore vračanju iz tretje države v drugo tretjo državo ob upoštevanju jasnih pogojev in pravnih zaščitnih ukrepov, krepitvi prostovoljnega vračanja

⁽⁴⁷⁾ Uredba (EU) 2024/1349 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o vzpostavitvi postopka vračanja na meji in spremembi Uredbe (EU) 2021/1148; ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1349/oj>.

⁽⁴⁸⁾ Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi skupnega sistema za vračanje državljanov tretjih držav, ki nezakonito prebivajo v Uniji, ter razveljavitvi Direktive 2008/115/ES Evropskega parlamenta in Sveta, Direktive Sveta 2001/40/ES in Odločbe Sveta 2004/191/ES; [EUR-Lex – 52025PC0101 – SL – EUR-Lex](#).

in reintegracije ter možnosti za izboljšanje upravljanja agencije na tem področju v podporo strateškim prednostnim nalogam EU.

Komisija skupaj z agencijo Frontex sprejema tudi ukrepe za izboljšanje in racionalizacijo zbiranja podatkov o vračanju, da bi se izboljšala **slika razmer** na področju vračanja, kar bi omogočilo boljše načrtovanje virov in orodij.

Izboljšanje ponovnega sprejema v tretjih državah

Sodelovanje držav izvora migrantov na področju ponovnega sprejema je potrebno za uspešno vračanje in učinkovito upravljanje migracij ter je še en ključni element skupnega evropskega sistema za vračanje. Ponovni sprejem lastnih državljanov je obveznost v skladu z običajnim mednarodnim pravom, na katerem temeljijo sporazumi in dogovori EU o ponovnem sprejemu ter sporazumi o partnerstvu (npr. sporazumi o partnerstvu in sodelovanju) s tretjimi državami, pa tudi večstranski pravni okviri (npr. Samojski sporazum z afriškimi, karibskimi in pacifiškimi državami).

V zvezi s tem je boljše sodelovanje na področju ponovnega sprejema še vedno ključna prednostna naloga migracijske diplomacije EU. Komisija v tesnem sodelovanju z državami članicami redno spremlja sodelovanje na področju ponovnega sprejema v okviru obstoječih dvostranskih in večstranskih instrumentov za ponovni sprejem ter z letno oceno sodelovanja na področju ponovnega sprejema v skladu s členom 25a vizumskega zakonika⁽⁴⁹⁾. Unija mora uporabiti in okrepiti svoj nabor orodij za spodbujanje sodelovanja na tem področju v skladu z večkratnimi pozivi voditeljev EU k uporabi vseh orodij in instrumentov politike za izboljšanje vračanja in ponovnega sprejema. Učinkovito izvajanje 24 obstoječih **sporazumov in dogovorov EU** o ponovnem sprejemu s tretjimi državami⁽⁵⁰⁾ ter dosledno spoštovanje in izvrševanje obveznosti iz mednarodnih sporazumov EU morata ostati prednostni nalogi.

Da bi čim bolj povečala sodelovanje Unije s tretjimi državami in zagotovila učinkovit strateški pristop k pogajanjem, bo Komisija sodelovala z državami članicami, da bi dodatno okrepila izmenjavo informacij na tem področju. Takšne izmenjave bi morale vključevati razmislek o tem, kako najbolje izvajati še nedokončane pogajalske mandate za sporazume o ponovnem sprejemu. Tekoča pogajanja o ponovnem sprejemu je treba hitro zaključiti, na področjih z dodano vrednostjo na ravni EU pa bi bilo treba začeti nova pogajanja. Samojski sporazum zagotavlja tudi jasen okvir za izvajanje obveznosti ponovnega sprejema, pri čemer opozarja na obveznost vseh pogodbenic, da ponovno sprejmejo svoje državljane: njegovo izvajanje se bo spremljalo in po potrebi podpiralo s posebnim sodelovanjem. Komisija si bo po potrebi prizadevala za dogovore z mednarodnimi partnerji, da bi vzpostavila standardne operativne postopke za ponovni sprejem lastnih državljanov in odpravila ovire za sodelovanje s temi partnerji.

Da bi dosegli konkreten napredek pri sodelovanju na področju ponovnega sprejema v okviru migracijske diplomacije, morajo Komisija, visoki predstavnik in države članice

⁽⁴⁹⁾ Uredba (ES) št. 810/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o vizumskem zakoniku Skupnosti (Vizumski zakonik); <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2009/810/oj/slv>.

⁽⁵⁰⁾ EU je sklenila sporazume o ponovnem sprejemu s Hongkongom, Macaom, Šrilanko, Albanijo, Rusijo, Ukrajino, Severno Makedonijo, Bosno in Hercegovino, Črno goro, Srbijo, Moldavijo, Pakistanom, Gruzijo, Armenijo, Azerbajdžanom, Turčijo, Zelenortskimi otoki in Belorusijo ter dogovore o ponovnem sprejemu z Afganistanom, Gambijo, Gvinejo, Bangladešem, Etiopijo in Slonokoščeno obalo. Obveznosti ponovnega sprejema lastnih državljanov so tudi del drugih mednarodnih instrumentov, vključno s sporazumi o partnerstvu in sodelovanju ter Samojskim sporazumom s 77 afriškimi, karibskimi in pacifiškimi državami.

mobilizirati **potrebne spodbude in vzvode** z uporabo vseh ustreznih politik, instrumentov in orodij EU.

Obravnavanje zahtevnih okoliščin

Nekaterim razmeram, ki vključujejo določene tretje države, je treba nameniti več pozornosti. V zvezi s tem se **Sirija** še vedno sooča z velikimi političnimi, varnostnimi, humanitarnimi in razvojnimi izzivi. EU podpira mirno in vključujočo politično tranzicijo pod sirskim vodstvom ter socialno-ekonomsko okrevanje, da bi preprečili ponoven izbruh nasilja. Komisija sodeluje z UNHCR, da bi podprla prostovoljno vračanje in trajnostno reintegracijo oseb v postopku vračanja. Poleg tega je Komisija izdala smernice za poizvedovalne obiske za sirske upravičence do mednarodne zaščite v EU, ki bi se morda želeli vrniti v Sirijo. Agencija Frontex je ponovno vzpostavila tudi podporo sirske operaciji vračanja in reintegraciji Sircev.

Komisija si prizadeva tudi za zagotovitev usklajevanja na ravni EU v zvezi s položajem Afganistancev, ki živijo v EU. V ta namen na tehnični ravni sodeluje z **afganistanskimi** dejanskimi organi pri morebitnem vračanju in ponovnem sprejemu afganistanskih državljanov, ki nezakonito prebivajo v EU, zlasti tistih, ki so storili kazniva dejanja ali pomenijo varnostno tveganje, v skladu s pravom EU in mednarodnimi obveznostmi, vključno s polnim spoštovanjem načela nevračanja. Komisija tesno sodeluje z državami članicami in se zanaša tudi na podporo agencije Frontex pri prostovoljnem vračanju prek programa EU za reintegracijo.

6. MOBILNOST DELOVNE SILE IN TALENTOV ZA POVEČANJE KONKURENČNOSTI

V naslednjih letih bodo zaradi vrzeli v spretnostih in pomanjkanja delovne sile, ki je tudi posledica demografske dinamike, verjetno v ospredju vse večje potrebe našega **trga dela** v številnih ključnih sektorjih in v različnem obsegu po vsej Uniji ⁽⁵¹⁾. Povpraševanje na ključnih področjih, ki so bistvena za gospodarstvo EU in blaginjo državljanov in državljanov ter segajo od najsodobnejših področij, kot je umetna inteligenca, do oskrbe najmlajših in najstarejših, se bo še naprej povečevalo. V nedavno sprejetem naboru talentov EU je že opredeljenih 42 poklicev, v katerih se EU sooča s pomanjkanjem delovne sile in spretnosti, ki omejuje evropski gospodarski potencial, ter v katerih lahko mobilnost delovne sile in talentov pomembno prispeva.

Unija spretnosti ⁽⁵²⁾ obravnava potrebo po privabljanju in zadržanju talentov iz tretjih držav ter dopolnjuje ukrepe za aktivacijo in izpopolnjevanje domače delovne sile, vključno z državljani tretjih držav, ki že prebivajo v Uniji. Mobilnost delovne sile in talentov je del gospodarskega modela EU, ki krepi njeno **konkurenčnost**, obravnava demografske izzive in izzive na področju spretnosti ⁽⁵³⁾ ter spodbuja inovacije.

EU bi si morala v naslednjih petih letih prizadevati, da bi postala najprivlačnejši prostor v svetovni tekmi za talente, s čimer bi zagotovila usposobljeno delovno silo, od inovatorjev, ki spodbujajo tehnološki napredek, do delavcev, ki zagotavljajo osnovne storitve oskrbe. V ta namen moramo **okrepiti sodelovanje s partnerskimi državami**, pri čemer moramo mobilnost delovne sile in talentov uporabiti kot orodje za migracijsko diplomacijo ter

⁽⁵¹⁾ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij Izkoriščanje potenciala nadarjenih posameznikov v evropskih regijah; [EUR-Lex – 52023DC0032 – SL – EUR-Lex](#).

⁽⁵²⁾ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij Unija spretnosti; [EUR-Lex – 52025DC0090 – SL – EUR-Lex](#).

⁽⁵³⁾ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij Demografske spremembe v Evropi: nabor orodij za ukrepanje; [EUR-Lex – 52023DC0577 – SL – EUR-Lex](#).

celovite diplomatske in gospodarske odnose s partnerji, ter v sodelovanju z državami članicami začeti nove in inovativne pobude na ravni Unije, da bi privabili delavce, ki so usposobljeni in pripravljeni na naš trg dela.

Hkrati je treba privabljanje delovne sile in talentov dopolniti z **zmožnostjo, da se jih zadrži**. Da bi Unija to dosegla, potrebuje socialno-ekonomsko okolje, ki lahko olajša ne le vključevanje tujih delavcev na trg dela, temveč jim tudi omogoči, da se vključijo v našo družbo in prispevajo k njej.

Mobilnost delovne sile in talentov kot orodje migracijske diplomacije

Privlačnost in mobilnost delovne sile in talentov ter izobraževalne in poklicne poti ter poti usposabljanja morajo postati strateški element naših celovitih odnosov s partnerskimi državami. Okrepitev obstoječih **partnerstev za privabljanje talentov** z Marokom, Tunizijo, Egiptom, Pakistanom in Bangladešem ter vzpostavitev novih je le prvi korak.

Poleg partnerstev za privabljanje talentov mora EU prednostne naloge na področju konkurenčnosti združiti v okviru našega **celovitega sodelovanja s partnerskimi državami** v skladu s potjo, določeno v paktu za Sredozemlje. V zvezi s tem bo Komisija od leta 2026 poskusno izvajala evropski urad za zakonito vstopno točko v Indiji v sektorju informacijske in komunikacijske tehnologije. To bo enotna kontaktna točka, ki bo zagotavljala podporo kandidatom iz Indije za mobilnost delovne sile v EU. Komisija namerava na podlagi izkušenj, pridobljenih v tem pilotnem projektu, in ob upoštevanju strateških interesov EU koncept evropskega urada za zakonito vstopno točko razširiti na druge sektorje in druge partnerske države, vključno z državami, ki sodelujejo v partnerstvih za privabljanje talentov, in sicer kot dopolnilo naboru talentov EU. V okviru strategije Global Gateway bi bilo treba spodbujati tudi nadaljnje sodelovanje na področju mobilnosti talentov.

Unija in partnerske države imajo skupni interes za spodbujanje mobilnosti delovne sile. Vendar je priprava delavcev iz tretjih držav na vstop na evropski trg dela in njihovo vključevanje v naše družbe zapletena naloga, ki zahteva naložbe in prizadevanja na obeh straneh. Za okrepitev nabora spretnosti oseb, ki bi lahko prišle delat in živeti v Unijo, ter ob upoštevanju modelov delitve stroškov in tveganj z zasebnim sektorjem bo Komisija podpirala **dejavnosti usposabljanja in dejavnosti pred odhodom** za iskalce zaposlitve iz tretjih držav, pri čemer bo zagotovila, da imajo ustrezne tehnične, strokovne, jezikovne in kulturne spretnosti, ki se zahtevajo, tudi v okviru prihodnje evropske strategije za poklicno izobraževanje in usposabljanje.

Komisija bo **industrijo in socialne partnerje EU** tudi tesneje vključila v oblikovanje in izvajanje pobud za tretje države, saj najboljše poznajo spretnosti, ki jih potrebujejo, in imajo največ koristi od politik mobilnosti talentov. Komisija namerava uporabiti obstoječe forume, kot so platforma za delovne migracije, odbori za sektorski socialni dialog ter industrijski forum in forum evropskega raziskovalnega prostora, da bi spodbudila sodelovanje industrije in delodajalcev pri privabljanju talentov.

Nabor talentov EU ⁽⁵⁴⁾, prvo orodje na ravni EU, ki omogoča povezovanje delodajalcev iz EU z zainteresiranimi iskalci zaposlitve iz tretjih držav v določenih sektorjih, bo ključnega pomena za odpravo pomanjkanja delovne sile in spretnosti ter dolgoročno izboljšanje sodelovanja s partnerskimi državami. Komisija daje prednost razvoju informacijske platforme, da bi bil nabor talentov vzpostavljen in operativen leta 2027. Za

⁽⁵⁴⁾ Choose Europe: Advance your research career in the EU (Izberi Evropo: Napreduj na svoji raziskovalni poklicni poti v EU); https://commission.europa.eu/topics/research-and-innovation/choose-europe_en?prefLang=sl.

uresničitev njegovega potenciala bosta bistvenega pomena zgodnje sodelovanje in udeležba držav članic.

Pravni okvir, primeren za mobilnost delovne sile in talentov

Pobuda Izberi Evropo⁽⁵⁵⁾ promovira EU kot destinacijo za visoko usposobljene strokovnjake. V njej je poudarjeno, da EU ponuja talentom z vsega sveta idealno okolje za doseganje napredka pri raziskavah in inovacijah.

Hkrati je **pravni okvir za mobilnost delovne sile in talentov** v EU še vedno razdrobljen, z zapleteno interakcijo med pravnim okvirom EU in nacionalnimi pravnimi okviri⁽⁵⁶⁾, kar talentom z vsega sveta povzroča težave.

To ni v skladu z ambicijami EU. Preučiti bo treba **poenostavitev in pospešitev** postopkov za privabljanje državljanov tretjih držav z velikim inovacijskim potencialom, kot so raziskovalci, študenti, usposobljeni delavci, ustanovitelji zagonskih podjetij ali inovativni podjetniki ter delavci, potrebni za deficitarne poklice v sektorjih, kot so oskrba, zdravstveno varstvo, turizem ali gradbeništvo. V vizumski strategiji⁽⁵⁷⁾, sprejeti skupaj s to strategijo, so opredeljeni novi načini za boljše delovanje obstoječega okvira za privabljanje talentov, tudi s financiranjem in priporočilom Komisije o privabljanju talentov za inovacije⁽⁵⁸⁾, ter preučene možnosti za poenostavitev in boljše izvajanje pravnega okvira.

Poleg tega je ena od glavnih ovir za privabljanje talentov ozko grlo, povezano s **priznavanjem in potrjevanjem kvalifikacij in spretnosti državljanov tretjih držav**. Cilj priporočila Komisije iz leta 2023 o priznavanju kvalifikacij državljanov tretjih držav⁽⁵⁹⁾ je bil olajšati nacionalne postopke priznavanja. V praksi pa so ti procesi pogosto še vedno dolgotrajni in obremenjujoči ter razdrobljeni po vsej EU, zato niso združljivi z dinamičnim gospodarskim okoljem in potrebo po hitri odpravi pomanjkanja delovne sile, s katerim se soočajo evropska podjetja. Za odpravo te ovire bo Komisija v okviru svežnja o pravični mobilnosti delovne sile za leto 2026 začela pobudo za prenosljivost spretnosti, ki bo vključevala morebitna nova pravila o priznavanju in potrjevanju kvalifikacij in spretnosti, s čimer bodo postopki hitrejši, hkrati pa se bodo ohranili standardi kakovosti, ki se pričakujejo na evropskem trgu.

Da bi izkoristili potencial **zbiranja podatkov o spretnostih**, so poleg točnih in pravočasnih informacij o spretnostih in razmerah na trgu dela v EU in njenih državah članicah ter na podlagi izkušenj evropske opazovalnice za zbiranje podatkov o spretnostih potrebne posodobljene informacije o razmerah na trgu dela v partnerskih državah, vključno z njihovimi spretnostmi in ogroddji kvalifikacij, da se omogoči primerjava s spretnostmi in kvalifikacijami EU. V ta namen namerava Komisija dodatno poglobiti sodelovanje z Evropsko fundacijo za usposabljanje (ETF) pri evidentiranju in primerjavi spretnosti in kvalifikacij v državah, ki sodelujejo v partnerstvih za privabljanje talentov, in zunaj njih.

⁽⁵⁶⁾ Pravila EU zajemajo pogoje za vstop in prebivanje za nekatere kategorije delavcev (visokokvalificirani delavci, sezonski delavci in osebe, premeščene znotraj podjetja), študente in raziskovalce, pravico do združitve družine in dolgotrajno prebivanje. Zakonodajca EU določa tudi enotni postopek – in enotno dovoljenje – za delavce iz tretjih držav, ki so sprejeti v okviru nacionalnih programov držav članic. Pravila EU trenutno ne vključujejo drugih kategorij delavcev migrantov niti samozaposlenih.

⁽⁵⁷⁾ COM(2026) 43.

⁽⁵⁸⁾ C(2026) 462.

⁽⁵⁹⁾ Priporočilo Komisije (EU) 2023/2611 z dne 15. novembra 2023 o priznavanju kvalifikacij državljanov tretjih držav (C/2023/7700) (UL L, 2023/2611, 24.11.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2023/2611/oj>).

Boj proti nezakonitemu zaposlovanju, zlorabam in izkoriščanju

Čeprav mora Evropa privabiti talente, mora okrepiti tudi boj proti nezakonitemu zaposlovanju in zlorabam delavcev iz tretjih držav v EU. Nezakonito zaposlovanje in nedovoljeno delo, ki sta pogosto povezana tudi z izkoriščanjem delovne sile, sta med **glavnimi dejavniki nedovoljenih migracij** in ju je treba učinkoviteje obravnavati, zlasti v sektorjih, ki so bolj izpostavljeni tem tveganjem. Odprtost Unije pri privabljanju in ohranjanju talentov bi morala spremljati ničelna toleranca do nezakonitega zaposlovanja in izkoriščanja delavcev migrantov.

Komisija bo leta 2026 predstavila stanje izvajanja **direktive o sankcijah zoper delodajalce** ⁽⁶⁰⁾ in po potrebi predlagala spremembe za povečanje njene učinkovitosti.

Kot je poudarjeno v načrtu za kakovostna delovna mesta ⁽⁶¹⁾, izkoriščanje, kršitve varnostnih in zdravstvenih predpisov ter neustrezna stanovanja vplivajo na delavce iz tretjih držav. Okrepiti je treba nadzor in inšpekcijske preglede, da bi odkrili in sankcionirali izkoriščevalske delodajalce ter zaščitili pravice delavcev iz tretjih držav. Komisija bo v okviru **revizije mandata Evropskega organa za delo (ELA)** leta 2026 pregledala, kako bi lahko organ bolje obravnaval izzive, povezane z zlorabami delovnih pogojev državljanov tretjih držav.

Hkrati bi moralo boljše **izvrševanje**, tudi ob podpori okrepljenega mandata Evropskega organa za delo, pomagati zagotoviti, da države članice pravilno prenesejo in učinkovito uporabljajo določbe prava EU za varstvo pravic delavcev migrantov, vključno z direktivo o sezonskih delavcih ⁽⁶²⁾, direktivo o sankcijah zoper delodajalce ⁽⁶³⁾ in revidirano direktivo o enotnem dovoljenju ⁽⁶⁴⁾.

Izboljšanje vključevanja državljanov tretjih držav

Vključevanje je pravica in dolžnost. V interesu Unije je zagotoviti, da lahko migranti, ki prihajajo v EU, hitro in dejavno prispevajo k našim – in zdaj tudi njihovim – družbam, ne glede na to, ali so pobegnili pred konflikti, prišli kot delavci, se pridružili svoji ožji družini ali prišli po drugih zakonitih poteh. Zato je vključevanje področje, na katerem je **vsevladni pristop** zelo pomemben na nacionalni ravni. To je ključnega pomena za socialno kohezijo, pa tudi za konkurenčnost in evropsko gospodarsko dinamiko, pri čemer je treba v celoti izkoristiti vse spretnosti in talente. Bistveno je, da se migranti naučijo jezika države članice gostiteljice, razumejo kulturo in upravne sisteme, delajo, plačujejo davke in v celoti sodelujejo v naših družbah, ki temeljijo na evropskih vrednotah. Skupnosti v diaspori in organizacije, ki jih vodijo migranti, so pomembni akterji pri podpiranju procesa vključevanja, ki zahteva močno in prostovoljno sodelovanje migrantov, pa tudi družb gostiteljic. V zvezi s tem je treba migrantom zagotoviti resnično priložnost za vključevanje.

⁽⁶⁰⁾ Direktiva 2009/52/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. junija 2009 o minimalnih standardih glede sankcij in ukrepov zoper delodajalce nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav; <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2009/52/oj/slv>.

⁽⁶¹⁾ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij Načrt za kakovostna delovna mesta (COM(2025) 944 final).

⁽⁶²⁾ Direktiva 2014/36/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o pogojih za vstop in bivanje državljanov tretjih držav zaradi zaposlitve sezonskih delavcev.

⁽⁶³⁾ Direktiva 2009/52/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. junija 2009 o minimalnih standardih glede sankcij in ukrepov zoper delodajalce nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav (UL L 168, 30.6.2009, str. 24).

⁽⁶⁴⁾ Direktiva (EU) 2024/1233 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. aprila 2024 o enotnem postopku obravnavanja vloge za enotno dovoljenje za državljane tretjih držav za prebivanje in delo na ozemlju države članice ter o skupnem nizu pravic za delavce iz tretjih držav, ki zakonito prebivajo v državi članici (prenovitev) (PE/93/2023/REV/1, UL L, 2024/1233, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1233/oj>).

Na podlagi celovitega in medsektorskega pristopa, določenega v akcijskem načrtu za integracijo in vključevanje, ter njegovega vmesnega pregleda⁽⁶⁵⁾ bi bilo treba vključevanje spodbujati na vseh ravneh upravljanja in družbe.

Komisija bo še naprej spodbujala **celosten pristop k povezovanju prizadevanj v vseh politikah EU**, zlasti na področju regionalnega razvoja, na primer z agendo EU za mesta⁽⁶⁶⁾, partnerstvom za vključevanje migrantov in beguncev v okviru agende za mesta⁽⁶⁷⁾ ter prihodnjo posodobitvijo akcijskega načrta za podeželje⁽⁶⁸⁾. Kar zadeva zaposlovanje in vključevanje na trg dela, državljani tretjih držav še naprej prispevajo k spodbujanju rasti v EU. Njihov polni potencial na trgu dela EU ostaja neizkoriščen. Zato je bistveno, da se dodatno vključijo zavodi za zaposlovanje, gospodarski in socialni partnerji ter drugi akterji na trgu dela. V ta namen bosta stalen dialog in sodelovanje z njimi podprla vsa vsebinska prizadevanja za tesnejše usklajevanje migracijskih politik in politik trga dela ter okrepitev vključevanja migrantov na trg dela.

To vključevanje ukrepov za podporo integraciji in vključevanju državljanov tretjih držav bi bilo treba nadalje vključiti v širši in dolgoročnejši pristop, ki s podporo prispeva tudi k ustreznemu upravljanju nacionalnih izobraževalnih, zdravstvenih in stanovanjskih sistemov. **Financiranje Unije** bi moralo podpirati izvajanje vsevladnega pristopa v državah članicah na področju vključevanja ter lokalnim in regionalnim organom, organizacijam civilne družbe in organizacijam, ki jih vodijo migranti, zagotavljati možnosti financiranja. Na splošno bi moral ta dolgoročnejši pristop k vključevanju državljanov tretjih držav temeljiti na izmenjavah, ki potekajo v različnih mrežah⁽⁶⁹⁾, povezanih z vključevanjem, delo pa se nadaljuje v okviru ustreznih strategij⁽⁷⁰⁾.

7. STRATEŠKA UPORABA FINANČNIH SREDSTEV IN KREPITEV OPERATIVNE PODPORE

Predlog Komisije za **večletni finančni okvir** za obdobje 2028–2034 določa znatno povečanje sredstev, namenjenih migracijam in azilu ter mednarodnemu sodelovanju, hkrati pa krepi priložnost Unije za izkoriščanje finančnega vzvoda v zvezi s sodelovanjem na področju migracij.

Cilj predloga večletnega finančnega okvira je zagotoviti **potrebna finančna sredstva** tudi za podporo prednostnim nalogam iz te strategije. Na splošno se predlaga, da se vsaj 81 milijard EUR nameni politikam na področju notranjih zadev, da se podpre upravljanje migracij in azila, okrepi notranja varnost ter okrepijo meje in vizumska politika.

Za učinkovit **nadzor in upravljanje zunanjih meja** ter zagotavljanje varnosti predlog za podporo Unije schengenskemu območju, evropskemu integriranemu upravljanju meja in skupni vizumski politiki določa finančna sredstva v višini 15,4 milijarde EUR. Instrument za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko za programsko obdobje

⁽⁶⁵⁾ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij, Akcijski načrt za integracijo in vključevanje za obdobje 2021–2027, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0758>, in delovni dokument služb Komisije, Vmesni pregled akcijskega načrta Komisije za integracijo in vključevanje za obdobje 2021–2027, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX%3A52025SC0162>.

⁽⁶⁶⁾ https://ec.europa.eu/regional_policy/information-sources/publications/communications/2025/eu-agenda-for-cities-2025_sl.

⁽⁶⁷⁾ <https://www.urbanagenda.urban-initiative.eu/>.

⁽⁶⁸⁾ https://rural-vision.europa.eu/action-plan_sl.

⁽⁶⁹⁾ Evropska mreža za vključevanje, strokovna skupina za stališča migrantov na področju migracij, azila in vključevanja, Evropski forum za migracije.

⁽⁷⁰⁾ Strategija za enakost spolov za obdobje 2020–2025, strategija za enakost LGBTIQ+ oseb za obdobje 2026–2030 in strategija za boj proti rasizmu za obdobje 2026–2030.

2021–2027 trenutno zagotavlja skupno 5,97 milijarde EUR za podporo evropskemu integriranemu upravljanju meja v državah članicah ⁽⁷¹⁾. Znatno povečanje sredstev bi omogočilo podporo prednostnim nalogam iz te strategije, vključno z digitalizacijo upravljanja meja, vključevanjem novih tehnoloških rešitev ter opremo in infrastrukturo.

Kar zadeva podporo Unije za **azil, migracije in vključevanje**, je Komisija predlagala znesek v višini približno 12 milijard EUR v primerjavi s približno 7,84 milijarde EUR, ki so trenutno na voljo državam članicam za programsko obdobje 2021–2027 ⁽⁷²⁾ za Sklad za azil, migracije in vključevanje, skoraj 3 milijarde EUR pa so namenjene za Evropski sklad za regionalni razvoj za vključevanje marginaliziranih skupnosti, vključno z osebami z migrantskim ozadjem. Namen tega proračuna je spodbujati solidarnost in pravično delitev odgovornosti med državami članicami ter podpirati zlasti hitrejšo obravnavo prošelj za mednarodno zaščito, tudi na zunanjih mejah, učinkovitejše vračanje ter privabljanje talentov in zgodnje vključevanje državljanov tretjih držav. Evropski socialni sklad bo v okviru načrtov za nacionalna in regionalna partnerstva prispeval k podpiranju socialnega vključevanja in socialno-ekonomskega vključevanja državljanov tretjih držav.

V naslednjem večletnem finančnem okviru se bo podpora državam članicam izvajala s **pristopom, ki temelji na smotrnosti**, v okviru načrtov za nacionalna in regionalna partnerstva. Države članice bi morale pri pripravi svojih načrtov za nacionalna in regionalna partnerstva zagotoviti, da se bodo s financiranjem obravnavali opredeljeni izzivi politike, tudi na področju upravljanja azila in migracij, vračanja in mobilnosti delovne sile.

Poleg tega predlog večletnega finančnega okvira za obdobje 2028–2034 povečuje skladnost, doslednost ter dopolnjevanje med razsežnostjo notranje in zunanje politike. Predlog **uredbe o Globalni Evropi** ⁽⁷³⁾ s predlaganimi sredstvi v višini 200 milijard EUR je bil zasnovan tako, da ustreza bolj strateškemu, na vrednotah temelječemu in učinkovitemu pristopu k širitvi in mednarodnim partnerstvom v skladu s strateškimi interesi EU, vključno z njenimi migracijskimi cilji. Ta bolj strateški pristop k uporabi sredstev bi se moral odražati tudi v načinih načrtovanja programov in pri izvajanju tega instrumenta, da bi se povečali skladnost in učinkovitost. Poleg tega predlog Komisije krepi strateški pristop k zagotavljanju financiranja za spodbujanje okrepljenega sodelovanja na področju migracij in ponovnega sprejema.

Ustrezne **agencije EU**, zlasti Frontex, EUAA, eu-LISA, Europol, Eurojust in FRA, zagotavljajo pomoč državam članicam. Taka pomoč vključuje operativno in pravosodno podporo, usmerjanje, usposabljanje ali operativno upravljanje obsežnih informacijskih sistemov. Ta sklop dela dopolnjuje neposredna operativna podpora državam članicam za nadaljnji razvoj in krepitev njihovih nacionalnih zmogljivosti. Čeprav agencije že zagotavljajo ključno podporo državam članicam pri upravljanju migracij, bo naslednjih pet let priložnost za okrepitev orodij, ki jih imajo te agencije na voljo, in podpore, ki jo na zahtevo zagotavljajo državam članicam, zlasti z vidika operacionalizacije pakta o migracijah in azilu.

⁽⁷¹⁾ Ta znesek vključuje dodelitve državam članicam, kot je bilo prvotno dogovorjeno, prerazporeditve držav članic iz drugih skladov in dodatna sredstva iz tematskega instrumenta Instrumenta za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko državam članicam.

⁽⁷²⁾ Ta znesek vključuje dodelitve državam članicam, kot je bilo prvotno dogovorjeno, prerazporeditve držav članic iz drugih skladov in dodatna sredstva iz tematskega instrumenta Sklada za azil, migracije in vključevanje državam članicam.

⁽⁷³⁾ Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi programa Globalna Evropa; [EUR-Lex – 52025PC0551 – SL – EUR-Lex](#).

Kar zadeva agencijo **Frontex**, namerava Komisija leta 2026 na podlagi ocene učinka ter po posvetovanjih z državami članicami in drugimi deležniki predstaviti revizijo uredbe o njeni ustanovitvi. Komisija bo pri pripravi predloga preučila, kako najbolje dopolniti vire držav članic ne le v smislu količine, temveč tudi kakovosti nalog, s čimer bi prispevala k močnejšim skupnim mejam v skladu s pristopom integriranega upravljanja meja. Predlog bi lahko okrepil tudi pravila v zvezi z nalogami, napotitvami, sodelovanjem s tretjimi državami ter strukturo in upravljanjem agencije Frontex.

Agencija **EUAA** bo še naprej imela pomembno vlogo pri podpiranju držav članic pri izvajanju pakta, tudi s spodbujanjem zblíževanja azilnih praks ter zagotavljanjem operativne in tehnične podpore. Pomemben korak naprej v podporo operativni in tehnični uporabi pravil o azilu v državah članicah bo tudi operacionalizacija mehanizma spremljanja v letu 2026. Za zagotovitev, da je agencija dobro opremljena za opravljanje svojih nalog, bo Komisija po oceni mandata agencije EUAA preučila morebitno potrebo po spremembi uredbe o ustanovitvi agencije, tudi v podporo zunanjim politikam.

Za uresničitev te digitalne preobrazbe bo imela osrednjo vlogo agencija **eu-LISA**, tj. agencija EU za upravljanje obsežnih informacijskih sistemov. Predlog večletnega finančnega okvira zato predvideva znatno povečanje sredstev, da se agenciji zagotovijo potrebna sredstva za razvoj in začetek delovanja vseh komponent obsežnih informacijskih sistemov, ki so v njeni pristojnosti.

Pri reviziji mandata **Europol** leta 2026, ki bo temeljila na oceni in oceni učinka ter posvetovanjih z državami članicami in ustreznimi deležniki, se bo preučilo tudi, kako okrepiti operativne, analitične in tehnološke podporne zmogljivosti agencije, da se omogoči učinkovito operativno sodelovanje tako znotraj agencije kot s partnerskimi državami. S sprejetjem spremenjene uredbe o Europolu o ustanovitvi Evropskega centra za boj proti tihotapljenju migrantov bo imel Europol še večjo vlogo pri odkrivanju in onemogočanju kriminalnih mrež, ki se ukvarjajo s tihotapljenjem migrantov.

Eurojust krepi svoje zmogljivosti za sodelovanje z jurisdikcijami po vsem svetu za učinkovitejši boj proti organiziranim kriminalnim združbam, ki sodelujejo pri tihotapljenju migrantov in drugih kaznivih dejanjih. Sporazuma o pravosodnem sodelovanju v kazenskih zadevah, ki sta bila leta 2025 podpisana z Libanom in Egiptom, sta dober zgled za druge partnerske države.

Da bi kar najbolje izkoristili celovit pristop k migracijski diplomaciji, bi bilo treba bolj strateško uporabiti **operativno podporo, ki jo lahko agencije EU** ponudijo partnerskim državam v skladu s svojim sedanjim ali prihodnjim mandatom. Da bi se partnerskim državam ponudil celovit sveženj podpore in zagotovilo usklajeno delovanje Unije, bi morale agencije EU v tesnem sodelovanju s Komisijo bolje usklajevati svoje stike s partnerskimi državami ter s tem povezane sporazume in delovne dogovore. Spodbujanje in krepitev operativnega sodelovanja agencij EU s pristojnimi nacionalnimi organi bi moralo biti vključeno v operativne ukrepe in dejavnosti v okviru migracijske diplomacije EU.

8. ZAKLJUČEK

Ta prva evropska strategija za upravljanje azila in migracij ponovno potrjuje odločenost Unije, da vzpostavi okvir za migracije, ki bo učinkovit, pravičen in prilagodljiv ter bo temeljil na pravicah in izpolnjeval pričakovanja državljanek in državljanov glede dobro upravljanje politike, ki bo kos izzivom prihodnosti. Spodbuja odporno in odločno Evropsko unijo na svetovnem prizorišču ter se še naprej prilagaja razvoju dogodkov na naši celini in drugod. Služi kot vodilo za ukrepanje EU z jasnimi cilji in prednostnimi nalogami ukrepanja, pri čemer strateško uporablja razpoložljive vire in operativno podporo.

Migracijska in azilna politika, ki je pravična, trdna in zvesta evropskim vrednotam, je skupna odgovornost, za uresničitev te strategije pa bosta potrebna politična zavezanost in tesno sodelovanje med Evropskim parlamentom in Svetom, državami članicami, agencijami EU, mednarodnimi partnerji in drugimi ustreznimi deležniki. Komisija računa na podporo vseh akterjev pri uresničevanju ciljev te strategije, sodelovanju pri preprečevanju nedovoljenih migracij in izgube življenj na nevarnih potovanjih, zaščiti ljudi, ki bežijo pred vojno in preganjanjem, ter spodbujanju talentov, da pridejo v EU in tako povečajo konkurenčnost naših gospodarstev.